INCVNABVLA
Qu 396
kat. komp.

HC*. 13161 (Wist. 390)
Oprawiono w r. 1935.

V
B J
C

Jnc. 396

Incunabula 396
Theologia moralis crosz. 4

Penitéas cito libellus istē nuncupatur, tractans compendiose de penitentia etc.

Coloniæ Henr. Quentell. 1493

Hain Repert. bibl. N. 13161.

K. VIII. 70.

Peniteas cito libellꝰ iſte

nuncupatur. tractans cõpendioſe de penitentia et eius circunſtantijs ac vitam peccatis deprauatam emen/dare cupientibus multum vtilis et neceſſarius

K. VIII. 70.
Hain, 13161
BJ

Libellus de modo confi tendi et penitendi

pñaz agas .i. velocit̄ sͤo .·.miſericors
Peniteas cito pctōr. cum ſit miſerator
ſcꝫ chriſtus
Judex

Preſens libellus tractans de pñia ſiue de mō pe niteñdi tanꝙ̄ de ſubiecto diuidit̄ in duas ꝑtes ꝑn cipales. Jn quaꝝ p̄ma determiat autor de pñia ꝓut reſpicit penitentē. In ſcđa ꝑte det̄minat autor de pñia prout reſpi cit cōfeſſorē. Scđa ibi(Cōfeſſor dulcis)Prima adhuc diuidit̄ in tres ꝑtes. Nā p̄mo autor ponit q̄dam documēta generalia. Scđo ſpeciali ter declarat de cōtritione Et tercio de ꝯfeſſione Et etiā interponit ali qua de ſatiſfactōe Scđa ibi(Om̄ia peccata) Tercia ibi (Vera ſit ⁊ in tegra) Dicit p̄mo ſic. o peccator tu facias cito pñiam. ⁊ ſeq̄tur cā. q2 iu dex ſcꝫ chriſtus eſt miſericors

Circa iſtum textū dubitat̄
Primo quid ſit penitentia
Secundo vnde dicitur penitentia
Tercio quotuplex eſt penitentia
Quarto quid proficit penitentia
Quinto quare penitentia debet fieri cito
Sexto q̄uo appareat ꝙ deus ſit miſericors

¶ Ad primū rñ dei̇̄ ꝙ pñia ſm Ambroſiū ſic diffinitur. Pñia ē p̄terita pctā deplangere ⁊ deplangenda iteꝝ nō ꝯmittere. Vel ſm gregorium Pñia eſt peccati cōmiſſi cū intima cordis cōtritōe ⁊ lachrymaꝝ effuſio emēdatio. Et trahit̄ hec diffinitio ex dictis bti Pauli dicētis ꝙ pecca tū nō dimittit̄ niſi plena ꝯtritio cū ſatiſfactōe opeꝝ ꝯſequatur. Vel ſm Grego. Pñia eſt añacta pctā deflere. ⁊ iteꝝ flenda nō cōmittere. Ex q̄ bus diffinitōibꝫ p̄mo ſeq̄tur ꝙ pñia eſt ſolū ꝑ pctis. Scđo ſeq̄tur ꝙ pe nitētia eſt ſolū ꝑ pctis ꝯmiſſis ⁊ nō ꝯmittēdis. Tercio ſeq̄t̄ ꝙ ad pñiaz req̄rit̄ dolor de pctis. Quarto ſeq̄t̄ ꝙ ad verā pñiam req̄rit̄ intētio am pliꝰ nō peccādi Ad ſcđm dubiū ꝙ hoc nomē pñia dr̄ q̄ſi pene tenētia q2 ſine pena ⁊ dolore nunꝙ̄ fit ꝑfecta pñia Ad terciū dr̄ ꝙ pñia multi pliciter diuidit̄. Primo in interiorē tm̄. q̄ eſt de iure naturali. ⁊ in exterio rem. que eſt ad arbitriū hoīs. Scđo diuidit̄ pñia in ſolēnem. publicaz. et priuatā. Solennis penitentia eſt que imponitur ab epō vel vicario ſuo et que fit cum ſolennitatibꝫ eccleſie Publica eſt que fit in facie eccl̄ie. ſed non cū ſolennitatibꝫ eccl̄ie. vt ꝑegrinationes ſm aliquē modū ſpecialem ſcꝫ cum nudis pedibꝫ vel diſcooꝑto capite ⁊c̄. Priuata penitentia eſt q̄ ſecrete fit vel fieri pōt. vt legere orōnes. dare elemoſinas. ieiunare. cor pus caſtigare ⁊ ſic de alijs. Tercio diuidit̄ penitentia. in liberam ⁊ coac tam. Libera eſt quā quis libere facit. ⁊ illa eſt ꝓprie ſacramentū Coacta

BIBLIOTHECA VNIV. IAGELL. CRACOVIENSIS

eſt ad quam quis cogit̄. ſicut fit in iudicio ſeculari pro forefactis. ⁊ illa ꝓ
prie nō eſt ſacramentū. Quarto diuidit̄ pnīa in actualē ⁊ habitualem.
Actualis eſt qua hō actualiter ſatiſfacit pro pctīs cōmiſſis. ⁊ ad illā nō
ꝗlibet homo tenet̄ ſed ſolus peccatoꝛ. Habitualis eſt q̄dam deteſtatio
vel diſplicentia de pctō ꝯmiſſo. ſcꝫ ſi ſit ꝯmiſſuꝫ vel qđ poſſit cōmitti ſi
nō ſit ꝯmiſſum. ⁊ ad illā ꝗlibet hō tenet̄ ſiue ſit in peccato ſiue nō Ad
quartū rn̄detur ſ꜄m ſcm̄ Thomā ꝙ ꝑ pnīam abſoluitur pctōꝛ a peccato
reſtituit̄ eccl'ie. ⁊ recōciliat̄ xp̄o. bonis ſpūalibꝫ ditatur. de filio diaboli fi
lius dei efficitur ⁊ ꝑadiſus ei aperitur. Itē pnīa āgelos letificat. impios
iuſtificat. amiſſa bona reuocat. ⁊ ad eternā vitā inuitat Ad quintū rn̄
detur ꝙ pnīa multis de cauſis debet fieri cito. Prima eſt quia diu expe
ctauimus Secūda eſt qꝛ ad magna vocamur. ſcꝫ ad eternā gl'iaꝫ. Ter
cia eſt ne ab eternis nuptijs excludamur. vt patet exemplarit̄ in euange
lio de quinqꝫ fatuis virginibꝫ. Quarta eſt ne ab hoſtibus impediamur
Quinta eſt ꝓpter penas cōpellendas Sexta ne blande decipiamur vt
auis ꝑ aucupem. piſces ꝑ piſcatorē. Septima ne morte ꝑueniamur Oc
taua ne cō ſuetudine teneamur. ꝯſuetudo em̄ eſt altera natura Ad ſex
tum rn̄detur ꝙ in multis apparet dei miſericordia. qꝛ ſ꜄m ſcm̄ Thomaꝫ
deus peccatores patienter expectat. benigne recipit. vlciſci diſſimilat. a
peccatis liberat. gratiā donat. datā multiplicat. multiplicatā cōſeruat.
cōſeruatā in celo nūciat. offenſam dimittit. peccati poſt remiſſionem nō
meminit. errantes a ſe ꝑ peccatū reducit. euntes ad ſe ꝑ penitentiā con-
ducit. cadentes erigit. ſtantes tenere nō deſinit. ⁊ finaliter in bono perſe
uerantes ad gloriam inducit

ſcꝫ ſequētia obſeruāda ſ' pctōꝛi
Et ſunt hec quinqꝫ tenenda tibi
remiſſio pctōꝝ ꝯtritio cordis .i. peccati
Spes venie. coꝛ cōtritum. confeſſio culpe
ſatiſfactio penalis vitatio peccati
Pena ſatiſfaciens. et fuga nequitie

Conſequēter autoꝛ magis ſpēaliter determinat doctrinā ꝑdictā ⁊ h̄
ꝑ certas doctrinas ſpēales. Et diuidit̄ iſta ꝑs in duas. Nā ꝑmo oſten
dit q̄ ſ꜄t nec̄caria facienti ꝑfectā pnīaꝫ. Scđo oſtēdit q̄ ſunt ſibi vtilia. ibi
(Sperne voluptates (Prima adhuc diuiditur Nā ꝑmo oñdit q̄ dꝫ pe
nitēs nec̄cario tenere reſpectu ſui. Scđo reſpectu ꝓximi. ibi (Ut dimitta
ris) Dicit ꝑmo ſic ꝙ hec ꝗnqꝫ ſunt tibi tenēda in ꝑfecta pnīa. ſ. ſpes ve
nie. ꝯtritio cordis. ꝯfeſſio oris. pctōꝝ ſatiſfactio. ⁊ fuga peccatoꝝ

Circa textū dubitatur
- Primo quid ſit ſpes
- Secundo quotuplex ſit ſpes
- Tercio quid ſit contritio
- Quarto quid ſit confeſſio
- Quinto quotuplex ſit confeſſio
- Sexta ꝗd ſit ſatiſfactio ⁊ q̄ ſint ꝑtes ſatiſfactōis

Ad ꝑmū dubiū rn̄det̄ ꝙ ſpes ſic deſcribitur Spes eſt certa expecta
tio future beatitudinis ex dei gratia ⁊ meritis ꝓprijs ꝑueniēs. Uel ſic

Spes eſt audacia mẽtis de largitate dei ↄcepta hñdi vitã eternã ꝑ bona merita Ex q̃bꝫ diffinitõibꝫ ꝑmo ſeq̃tur ꝙ nõ eſt ſpes de p̃terito nec ꝓprie de p̃nti vt p̃ſens eſt. ſed ſolũ de futuro Sc̃do ſeq̃tur ꝙ non eſt ꝓprie ſpes de malo. ſed tm̃ de bono. Tercio ſeq̃tur ꝙ nõ de quolibet bono eſt ꝓprie ſpes. ſed de futura beatitudine.

Ad ſc̃m dubiũ rñdetᷣ ꝙ duplex eſt ſpes. ſ. ſpes ſuffragij. q̃ fit reſpectu beatoꝝ. ⁊ ſpes p̃me vł ꝓprie autoritatis. q̃ fit reſpectu dei. vnde ſaluati nõ hñt ſpem nec etiã dãnati. ſed ſolũ hoies in eccl'ia militãte ꝓprie hñt ſpem. ⁊ etiã aie in purgatorio exñtes Vñ illa ſpes (q̃ fit reſpectu dei) eſt duplex. ſ. ſpes venie ꝑ pctõꝝ remiſſionẽ. de q̃ intelligitᷣ lr̃a Spes gr̃e per diuine gr̃e ſuſceptionẽ. et ſpes glorie ꝑ cõſecutionẽ eternoꝝ gaudiorum

Ad terciũ dubiũ rñdetᷣ ꝙ ↄtritio ſic deſcribitᷣ Cõtritio ẽ dolor volũtarie aſſumpt⁹ cũ ꝓpoſito cõfitendi ⁊ ſatiſfaciẽdi Et differũt cõtritio ⁊ attritio. Nã attritio eſt q̃dã diſplicẽtia de pctõ ↄmiſſo. ſʒ nõ ꝑfecta Sʒ cõtritio ẽ ꝑfecta diſplicẽtia cũ volũtate ampli⁹ abſtinẽdi Vñ nõ q̃libet dolor eſt cõtritio ꝓut cõtritio capitᷣ h. imo nec q̃libet dolor ꝓ pctis eſt cõtritio. Vñ duplex eſt dolor ꝓ pctis. q̃dã eſt naturał. ⁊ ille nõ eſt meritorius. q̃ꝛ ꝓcedit ex dictamie recte rõnis Ali⁹ eſt volũtari⁹ ⁊ actuał. q̃ ꝓcedit ex volũtate libere aſſumẽte dolorẽ cũ ꝓpoſito ↄfitẽdi ⁊ ſatiſfaciẽdi

Ad q̃rtũ dubiũ rñdetur ꝙ cõfeſſio ſic deſcribitᷣ ſm Auguſtinũ Confeſſio eſt ſermo ꝑ quẽ morbꝫ latens ſpe venie apitur. Itẽ ſic diffinitᷣ ſm Grego. Cõfeſſio eſt peccatoꝝ detectio Vel ſic ſm aliq̊s. Confeſſio eſt aꝑtiſſima corã ſacerdote pctõꝝ declaratio.

Ad quintũ dubiũ rñdetur ꝙ duplex eſt cõfeſſio Quedã eſt mẽtalis que fit ſoli deo. ⁊ illa eſt de iure naturali. Alia eſt vocalis que fit homini ex ore. ⁊ illa eſt de iure poſitiuo ſiue ordinato

Ad vltimũ rñdetᷣ ꝙ ſatiſfactio ſiue ſatiſfacere ſm Augu. ſic deſcribitᷣ Satiſfactio vel ſatiſfacere eſt cãs pctõꝝ extinguere vel extirpare ⁊ eoꝝ ſuggeſtionibꝫ. i. malis inſtigationibꝫ. additũ. i. acceſſuʒ nõ indulgere. ſic ꝙ hõ habeat firmũ ꝓpoſitũ pctã cõfeſſa iteꝝ nunq̃ꝫ cõmittere neq̃ꝫ etiaꝫ aliq̃ alia Et ſunt ꝑtes ſatiſfactõis duplices. q̃ꝛ q̃dã ſunt ꝑ̇ncipales et tales ſunt tres. ſ. oratio. ieiuniũ. ⁊ elemoſina. Et q̃dã ſunt ſecundarie ⁊ minus ꝑ̇ncipales. vt ſunt peregrinatões. vigilie caſtigationes. ⁊ hmõi. Et ille ꝑtes ſecũdarie reducũtur ad ꝑ̇ncipales. Nã oia carnẽ affligẽtia reducũtur ad ieiuniũ. oia vero ſp̃ualia ad orõem. ⁊ oia oꝑa mie ad elemoſinã Finaliter eſt ſciendũ. ꝙ duplex eſt fuga. ſ. fuga fugiendi ⁊ fuga fuganda. ⁊ ſm hoc dr̃ prout fuga dr̃ fugo as are. vel a fugo is ere. et vtrãq̃ꝫ fugã habebit penitẽs. habebit eñ fugã fugãdi pctã ſua. et hoc ꝑ diſcretũ cõfeſſorẽ. ⁊ ſc̃do habebit fugã fugiẽdi pctã reſpectu peccati cõmittendi vel illius q̃d poſſit cõmitti. i. habebit firmũ ꝓpoſitũ ampli⁹ nõ faciendi hoc pctm̃ nec aliquod ſimile

vt pctã tua dimittanᷣ tibi. malefactoribꝫ tuis. tibi illata indulge
Ut dimittaris aliis peccata remitte
hoibꝫ emẽdes hoies offendiſſe ↄfiteris
Hiſq̃ꝫ ſatiſfacies. quos te leſiſſe fateris

In iſta ꝑticula autoꝛ oſ̄dit que ſunt neceſſaria om̄i peniteti reſpectu proximi. ⁊ ponit duas doctrinas dicēs. ꝙ tu petōꝛ (q̇ facis pn̄iam vl̄ fa cere vis pn̄iam) debes remittere alijs qui tibi malefecerūt. Scd̄o dꝫ ꝙ debes ſatiſfacere illis q̇bus tu maleſeciſti.

Circa textū dubitatur
- Primo quid ſit peccatū
- Scd̄o q̄ ſit dr̄ña int̄ pctm̄ ⁊ delictū
- Tercio a quo ⁊ vbi incepit pctm̄
- Quarto qualiter hō̄ cecidit in pctm̄
- Quinto vtꝝ dāñati in inferno pn̄t peccare
- Sexto quare debemus remittere malefactoꝛibus noſtris peccatum

¶ Ad p̄mū rn̄det̄. ꝙ pctm̄ ſm̄ Auguſt. ſic deſcribit̄. Pctm̄ eſt volūtas retinendi vel ꝯſequendi qd̄ iuſticia vetat. Vel pctm̄ eſt ſpꝛeto naturali bono ⁊ im̄utabili. rebꝫ mutabilibꝫ adherere. Vel ſm̄ eūdē Pctm̄ ē om ne dcm̄ vel factū vel ꝯcupitū ꝯtra legem dei. Item ſm̄ Ambꝛo. Pctm̄ eſt p̄uaricatio legis diuine ⁊ inobediētia pꝛeceptoꝝ. Ex iſtis diffinitioni bus p̄mo ſeq̇tur ꝙ pctm̄ pꝛincipal̄r eſt in voluntate mala vl̄ ex ea ꝓcedit et eſt voluntariū. Vn̄ dꝫ Seneca ꝙ omne pctm̄ eſt actio volūtaria. Se cūdo ſequit̄ ꝙ pctm̄ eſt ꝯtra iuſticiā. ex eo ꝙ pn̄a ꝓcedit ex dictamine iu ſticie. Tercio ſeq̇tur ꝙ iuſte peccatoꝛ ꝓ peccatis meret̄ penas. qꝛ nullus eſt ꝓpꝛie iuſte puniendus niſi ꝓ actione mala. nec etiam p̄miand⁹ eſt niſi ꝓ actione bona. Quarto ſeq̇tur ꝙ om̄e pctm̄ fit ꝯtra legem ⁊ p̄cepta dei Quinto ſeq̇tur ꝙ in om̄i pctō ⁊ p̄cipue moꝛtali eſt dimiſſio dei ⁊ adhe ſio reꝝ mutabiliū Ad ſcd̄m rn̄det̄ ꝙ pctm̄ duobꝫ modis ꝯmittit̄. ſ. fa ciendo malū. ⁊ dimittendo bonū. ⁊ p̄mū ꝓpꝛie dꝛ pctm̄. ſcd̄m vero delic tum quaſi derelictū. Alia dr̄ña eſt. qꝛ delictū eſt ignoꝛāter cōmiſſum. ſꝫ pctm̄ eſt ſciēter ꝯmiſſum. Iſta tn̄ dr̄ña nō obſtāte ſepe vnū habet̄ ꝓ reli quo Ad terciū dd̄m ꝙ ſm̄ mgr̄m ſententiaꝝ libꝛo ſcd̄o peccatū oꝛigi nem ⁊ cām ſui traxit ex bono. quia ante p̄mū pctm̄ non erat aliqd̄ malū Et hoc ꝓbat ſic. qꝛ cū pctm̄ oꝛiginem ⁊ cām habuit h̄ fuit aut ex bono aut ex malo. non ex malo. qꝛ an̄ pctm̄ non erat aliquod malū vn̄ oꝛiretur ergo oꝛtum eſt ex bono. ſcꝫ ab angelo. qui angelus. ſ. lucifer ante peccatū non erat niſi bona creatura ſcꝫ creatura dei. Ex quo pꝫ ꝙ peccatū ince pit in celo vbi lucifer ſummus angelus ⁊ p̄mus fuit q̇ pctm̄ p̄mū cōmi ſit. cū extollendo ſe dixit. ponam ſedem meā in aquilone ⁊ ſimilis ero al tiſſimo Ad quartū rn̄detur. ꝙ homo cecidit in pctm̄ dyabolo ſugge rente. carne delectante. ⁊ anima ꝯſentiente. Unde anima ꝯſentiens cō mittendo inobedientiā totā naturā humanā coꝛrupit. Ad quintum rn̄detur ꝙ damnati nō poſſunt peccare. qꝛ non poſſunt aliquid mereri. qꝛ nullus meret̄ niſi in hac vita. Et ſic etiā ſaluati peccare nō pn̄t. Et ſi dicat̄ ꝙ angeli p̄us peccauerūt ⁊ ceciderūt. vt pꝫ de lucifero. ergo vi det̄ ꝙ adhuc exn̄tes in celo poterunt peccare ⁊ ſimiliter ſancti. Ad iſtud rn̄detur negando ꝯn̄am. qꝛ angeli iā ſunt ita confirmati in caritate xp̄i ꝙ non poſſunt habere malū velle. vel voluntatem in malū vertere. Si militer dd̄m eſt de ſanctis. Ad ſextum rn̄detur. ꝙ nos debem⁹ alijs remittere mala nobis illata vt deus remittat nobis noſtra peccata. q̇a

hoc petimus i oꝛōe dñicali qñ dicim⁹ dimitte nobis debita noſtra ſicut et nos ⁊c̄. nā ſi nō dimittim⁹ debitoꝛib⁹ noſtris tūc petim⁹ iudiciū noſtrū. qꝛ tunc petimus ꝙ deus non dimittat nobis debita noſtra. ⁊ ergo errāt q̇ volūt oꝛōem dñicalē coꝛrigere ⁊ melioꝛare dicētes. dimitte nob debita noſtra melius ꝙ̄ nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ noſtris

ꝯtēne delicias carnis illicitos ſ^e vana
Sperne voluptates. ludos. ſpectacula mundi
dimitte malū ſociū ſtrepitū
Deſere conſoꝛtem prauum. populiꝙ tumultum
occultas oꝛōes factū miſericoꝛdie
Secretaſꝙ preces. et opus pietatis amato

Hic autoꝛ oſtendit que ſt̄ vtilia ꝯfitenti ac penitēti. ⁊ p̄mo q̄ ſunt fugienda ab eo. Scd̄o q̄ ſunt acceptanda. ibi (Secretaſꝙ p̄ces.) Et dc̄ tu penitens ſperne voluptates. ludos. ⁊ publica ſpectacula mūdi. ⁊ malū ſociū ⁊ tumultū populi. Tūc ibi (Secretaſꝙ p̄ces) Dicit ꝙ tu penitens debes amare ſecretas p̄ces ⁊ op̄a pietatis

Circa textū dubitatur

Primo q̄re voluptas ſit ſpernēda
Scd̄o quare ludi ſunt ſpernendi. ⁊ vtrum ludi impediant penitentiam
Tercio que ſunt ſeruanda circa ludos
Quarto q̄re ſpectacula mūdi ſt̄ ſpernenda
Quinto quare om̄is penitens debet ſemper fugere malum ſocium
Sexto quid nocet penitenti tumultus ꝓ l'i

¶ Ad p̄mū rn̄detur ꝙ voluptas multis modis eſt ſpernenda a quolibet homine ⁊ p̄cipue penitenti. Primo qꝛ nocet naturalib⁹. qꝛ dc̄ Boetius in ſcd̄o de cōſolatione philoſophie. paucis em̄ ac minimis natura cōtenta eſt. Et ideo ꝯmuniter dicitur ꝙ gula plures homīes interficit ꝙ̄ gladius. ꝓpter hoc qꝛ ſequi videmus ex gula ⁊ voluptatib⁹ graues ⁊ mirabiles infirmitates. Scd̄o nocet voluptas ꝙ̄tum ad deū. qꝛ cū fit contra p̄ceptum dei eſt pctm̄. Tercio nocet ꝙ̄tum ad animam. q̇a grauia pctā inde ſequi ſolent. vt accidia luxuria ⁊c̄. Quarto nocet ꝓximo. quia pauperē p̄uat nutrimentis. poſſent em̄ ſup̄flua dari paup̄ib⁹ ad eoꝝ nutrimentum. Ad ſecundum rn̄detur. ꝙ duplex eſt ludus. ſcilꝫ diuinus vt ludus oꝛganoꝝ ⁊ cantus ecc̄l'ie quib⁹ diuinū officiū p̄agitur Alius ē ludus non diuinus. ſed magis ſecularis. ⁊ ille eſt duplex. qꝛ quidam eſt ludus lucrans pecuniā vel rem aliquam. vt ludus taxillaꝝ. aleaꝝ ⁊ globoꝝ. Et iſte ludus lucrans eſt duplex. qꝛ q̇daꝫ ꝯmittitur foꝛtune. vt ludus taxilloꝝ. ⁊ quidam eſt qui regit̄ p̄ intellectum humanum. vt ludus ſcacoꝛum. Alius eſt ludus non lucrans pecuniā. Et iſte eſt etiam duplex. qꝛ quidā fit ꝓpter deductionē tempoꝛis. vt in inſtrumētis muſicalibus. q̇dam fit ꝓpter vanam gloꝛiam. vt ludus theatralis. ludus lancearum ⁊ iſti ludi theatrales ſunt pꝛohibiti. ſimiliter ludi lucratiui pecuniarū vel reꝝ. ⁊ etiā iſti ludi q̇ ꝯmittunt̄ foꝛtune Admittunt̄ tn̄ p̄ leges aliqui ludi lucratiui ſi fiāt gratioſe. p̄ ꝯmeſtibilib⁹. dūmodo tn̄ fiant ad mo

dicā ſummā ⁊ nō ducaꝶ in ꝯſuetudīez Vñ ludi theatrales ſunt ꝓhibiti
vt ſunt luctatōes publice torneamēta. haſtiludia ⁊ hmōi. Primo quia
fiunt male ⁊ indebite.ſcʒ cū peccatis. Scđo qꝛ fiunt malo fine.ſcʒ ꝓter
vanā gloriā ⁊ laudē mūdi. Tercio qꝛ multa mala inde ſequunꝶ.ſcʒ ho⸗
micidia ire inuidie ⁊ ſupbie ⁊ hmōi Ex quo ſequiꝶ ꝙ illi ludi ſunt ſpernē
di a penitente.qꝛ tales ludi impediūt pñiam.qꝛ auertūt hoies a ꝯtritio
ne cordis q̄ eſt maxie neccāria penitēti.⁊ ꝰ ludi moderati(q̄ nō variarent
mentē penitētis.ſed fierēt ſolū ad refocillatōem vel recreationē ſpirituū
vitaliū) bene fieri pñt Ad terciū rñdeꝶ ꝙ tria ſtʒ ſeruāda in ludo. Pri
mū eſt ꝙ nō fiat cū ꝟbis turpibꝫ vel nociuis.qꝛ ſi fieret circa ꝟba vel fac
ta mortalia tūc eſſet pctm̄ mortale. Scđm eſt ꝙ in hmōi ludis non fiat
intima delectatio.que ludentē a deo auertere poſſit ſeu a ꝓpoſito penitē⸗
di. Terciū eſt ꝙ ludus ꝯgruat pſone loco ⁊ tpi.qꝛ al's ſi eſſʒ veniale pec
catū ꝓpter circūſtātias aggrauātes fieret mortale. Ad q̄rtū rñdetur
ꝙ ideo ſpectacula mūdi ſunt ſpernēda.qꝛ in ſe mala ſunt vt dcm̄ eſt in ſe
cūdo dubio.etiā inducūt circūſtātes ad lapſum.ſcʒ ad laſciuiā vel cru⸗
delitatē.cui circūſtantes videnꝶ ꝯſentire Ad q̇ntū rñdetur ꝙ q̇libet ⁊
ſpēaliter penitēs dʒ dimittere malū ſociū.qꝛ malus ſocius p malas ſug
geſtiones inducit alios freq̄nter ad peccandū. qđ nō faceret ſi careret il
lo malo ſocio. Et p oppoſitū q̇libet dʒ habere bonū ſociū cui ſua ſecreta
reuelet.q̇ retrahet eū a vicijs. vt vult Boetius in libro de diſciplina ſco
lariū. Etiā hoc docet pſalmiſta dicēs. Cū ſancto ſcūs eris cū pṽerſo pṽ⸗
uerteris Ad ſextū rñdeꝶ.ꝙ tumultꝰ ⁊ ſtrepitus ꝓpl'i nocet penitēti.qꝛ
remouent ipm̄ a pñia.qꝛ vt vult phs in de ſenſu ⁊ ſenſato. Motus ma
iores expellūt minores.ergo motus vel ſtrepitus ꝓpl'i exteriores exclu⸗
dunt motus interiores ſcʒ pñie ⁊ deuotionis

cūcta delicta defleat verꝰ dolor de pctis
Omnia peccata plangat contritio vera
inq̇rēs morā pctōꝝ ſᶜ mediātibꝫ q̇bꝫ peccauerūt
Scrutans etates ſenſus loca tempora membra
deflens pctā pꝰ fcā nō hñs ꝓpoſitū facere .i.q̄ deberēt fleri
Deplorans acta nolens committere flenda
deplorās pctā oblita cū factis ⁊ neglectis
Plangens amiſſa cum commiſſis ⁊ omiſſis
ſᶜ plagas ꝓximū tuū defraudaſti
Offenſaſqꝫ dei ꝙ fratrem damnificaſti

Hic autor determinat de ꝯtritione.⁊ diuidiꝶ in tres ꝑtes. nam pmo
oñdit in generali ꝙ debemꝰ deplangere pctā nr̄a in cōtritōe. Scđo oſtē
dit circūſtātias q̄s debemꝰ aduertere circa pctā in cōtritōe.ibi(Scru
tans etates) Tercio oñdit in ſpēali de q̇bꝫ ſit hñda cōtritio.ibi(Deplo
rans acta) Sed leganꝶ ꝑtes ſimul. Et dr̄ pmo ꝙ habēs verā cōtritōez
de omnibꝫ peccatis ſuis ille dʒ deplangere omīa peccata ſua ſimul inqui
rendo etates.hoc eſt ꝗ diu hō ſtetit in peccatis. ⁊ ſenſus cuʒ quibꝫ pec
cauit. ⁊ loca in quibꝫ peccauit. ⁊ tempora in quibꝫ peccauit. et membra

cū q̄bus pctā ſunt ꝑacta. Etiā dꝫ in ꝯtritōe deplangere oīa pctā ꝯmiſ
ſa. ⁊ nō velle amplius ꝯmittere ea. Et dꝫ etiā deplangere illa pctā que
lapſa ſunt a memoria. Et pctā ꝯmiſſionis ⁊ omiſſionis etiā dꝫ deplan
gere. ⁊ ꝙ ſepe deū offendit ꝑ pctā. ⁊ ꝙ dāna ꝓximo ſuo ſepe intulit

Circa textū dubitatur

Primo quis poſſit facere ꝯtritionē
Scdo quare magis delet̄ pctm̄ ꝑ ꝯtritionem ꝙ̄ per alium actum anime
Tercio vtꝝ ꝓ quolibet pctō debeat eſſe ꝯtritio
Quarto q̄re ꝯtritio debeat deplāgere oīa peccata
Quinto quare illa que ponunt̄ in textu. ſcꝫ etates ſenſus ⁊c̄. ſunt ꝑſcrutanda
Sexto que peccata dicuntur amiſſa. que omiſſa. ⁊ q̄ commiſſa

¶ Ad p̄mū rn̄detur. ꝙ in ꝯtritione ſunt tria tenēda ſm ſcm̄ Thomam ſcꝫ actus doloris. forma gr̄e elicientis. ⁊ effectus meriti ſufficientis. ꝓpt̄ defectū p̄mi ꝯtritio nō eſt in bonis: qꝛ in eis nō ē actus doloris. ꝓpter defectū ſcdi ꝯtritio nō ē in dānatis. qꝛ in eis nō ē forma gr̄e. ꝓpter defectū tercij ꝯtritio nō eſt in purgatorio. qꝛ aīe in purgatorio non ſunt in ſtatu merendi. Ex q̄ ſeq̄tur rn̄ſio ad dubiū. ſcꝫ ꝙ ꝯtritio ſit ſolū in hominibus p̄ñtis vite Ad ſcdm̄ rn̄ det̄. ꝙ hec eſt rō. qꝛ in om̄i pctō eſt delectatio vl̄ ꝯplacētia trahēs hoīem a deo. ⁊ qꝛ ꝯtraria ꝯtrarijs curant̄. ḡ actus dolens pctm̄ dꝫ eſſe pn̄a vel diſplicētia peccatoꝝ ꝑ que trahimur ad deū et ſic eſt in ꝯtritione. ḡ magis ꝑ ꝯtritionē ꝙ̄ ꝑ aliū actū anime delet̄ peccatum Ad tercium rn̄detur. ꝙ triplex eſt pctm̄. ſcꝫ originale. veniale et mortale. Pro pctō originali non opꝫ fieri ꝯtritio. qꝛ ꝑ ꝯtritionem nō deletur. ſed ꝑ baptiſmū. Nec pro peccato veniali debet fieri niſi vna generalis ꝯtritio ſi non ſit nimis ductū in ꝯſuetudinem. vel non habeat circūſtantias aggrauantes. Sꝫ ꝓ pctō mortali dꝫ fieri ꝑfecta ꝯtritio ⁊ ſpecialis ꝯfeſſio quo ad om̄es ꝑtes pn̄e. Ad quartū rn̄detur. ꝙ hec eſt rō. quia omnipotens deus non dimittit vnū peccatum mortale abſq̄ alio. ⁊ de iſto videbitur poſtea. Vn̄ metriſta dicit Larga dei pietas veniam non dimidiabit. Aut nihil aut totū te lachrimante dabit.

Ad q̄ntū rn̄detur. ꝙ iſta ſcꝫ etates ſenſus ⁊c̄. ſunt ꝑſcrutanda q̄a aggrauant peccata. vt dicitur ibi (Aggrauat ordo locus.) Ad ſextū rn̄detur. ꝙ dupl'r diſtinguit̄ pctm̄. ſcꝫ ꝯmiſſionis. quo ſcꝫ peccator malum ꝯmiſit. ⁊ omiſſionis. quo dimiſit bonū ad quod tenebat̄. Et vtrūq̄ poteſt diſtingui. qꝛ quoddā eſt amiſſum. i. deletū a memoria. de quo debet fieri ꝯtritio ⁊ ꝯfeſſio in generali. Aliud eſt in memoria. de quo debet fieri contritio ⁊ confeſſio in ſpeciali

nō ficta nō diuiſa ſe tua .i. mūdo corde
Vera ſit ⁊ integra. ſit ⁊ confeſſio munda
velox cū ſpe aſſidua volūtaria manifeſta
Sit cita. firma. frequens. humilis. ſpontanea. nuda
de ꝓprijs pctis. cū diſcretōe. cū plena ꝯtritōe. in ꝑlatōe. ſine fraude
Propria diſcreta lachrimoſa. moroſa. fidelis

Jn iſta pte autoꝛ ſpecialr determinat de cõfeſſione. ⁊ diuidit in ſex ptes Jn pma oſtendit qlis dꝫ eſſe cõfeſſio Jn ſcda qbus medijs dꝫ fieri cõfeſſio. Jn tercia cui dꝫ fieri Jn qrta de quibꝫ pctis debet fieri Jn qnta que ſunt circũſtantie aggrauãtes pctã In ſexta oñdit qño imponẽda ſit pña cõfitenti. ptes patebunt. Dicit pmo ſic. ꝙ cõfeſſio dꝫ eſſe vera ⁊ integra pura munda velox ſubitanea ꝓpter periculũ moꝛtis firma freqns humilis ſpontanea. i. volũtaria. nuda. i. manifeſta. ꝓpria. i. de ꝓprijs peccatis. diſcreta. lachꝛymoſa. i. doloꝛoſa. ⁊ fidelis

Circa iſtum textũ dubitatr

- Pꝛimo qñ debet fieri cõfeſſio
- Scdo quid ꝓdeſt confeſſio generalis
- Tercio in quibꝫ caſibꝫ iteranda ſit cõfeſſio
- Quarto vtrum confeſſio poteſt dimidiari
- Quinto vtrum ne vnus confeſſoꝛ poſſit audire confeſſionem ⁊ alter abſol uere
- Sexto q̃ ſit rõ illoꝝ que ponuntur in textu.

¶ Ad pꝛimũ rñdetur. ꝙ ſm iura ⁊ ſtatuta matris eccl'ie qlibet (q̇ ꝑuenit ad annos diſcretõis) dꝫ ad minus ſemel in anno ſcꝫ paſca ꝯfiteri oĩa pctã ſua ꝓpꝛio ſuo ſacerdoti. ⁊ etiã cõicari. niſi foꝛte abſtineat de cõſilio ſui ſacerdotis. Sunt tñ ſex caſus in quibꝫ ſm doctoꝛes q̇s tenet ſtatim cõfiteri pctm̃ moꝛtale. Pꝛimꝰ caſus eſt. qñ aliq̇s timet poſtea nõ habere opoꝛtunitatẽ confitendi. Scds eſt. qñ eſt cõſtitutus in articulo moꝛtis. Tercius eſt qñ q̇s ſe exponit ꝑiculo moꝛtis. vt in bello vel in nauigationibꝫ. Quartus eſt qñ quis dꝫ cõicare. Quintus eſt qñ quis dꝫ miniſtrare ſacramentũ aliqđ. Sextus eſt qñ quis dꝫ facere actũ ſolennem in eccleſia. vt dicere euangeliũ vel epiſtolã ſolẽniter. qꝛ immũdus nõ dꝫ eſſe pꝛeco. i. nuncius verbi dei Ad ſcdm rñdetur. ꝙ cõfeſſio generalis valet ad tria. Pꝛimo ad remiſſionẽ pctõꝝ venialiũ. Vñ licet ſm mgr̃m ſententiaꝝ li. iiij. pctã venialia cõfiteri debeãt. ⁊ ſpecialr illa que ſtꝫ freq̃ter iterata. tñ nõ eſt neceſſariũ in ſpeciali de oĩbꝫ cõfiteri. cũ ſint quaſi infinita. ſed ꝓ eis dꝫ fieri cõfeſſio generalis. Scdo valet cõfeſſio generalis ad remiſſionẽ pctõꝝ a memoꝛia lapſoꝝ. q̃uis etiã ſint moꝛtalia ſi nõ habẽtur in memoꝛia. Si tñ poſtea redirẽt ad memoꝛiã deberẽt dici in ſpẽali. Tercio valet ad inſtructionẽ rudiũ. vt ſcꝫ ſciãt diſcernere inter diuerſa pctã. qꝛ al's rudes pctã nõ reputarẽt eſſe pctã Ad terciũ rñdetur ꝙ ꝯfeſſio facta pꝰ in ſex caſibꝫ eſt iterãda. Pꝛimus eſt qñ cõfeſſoꝛ (cui cõfeſſus eſt pctõꝛ) eſt fatuꝰ vel imꝑitus. Scds ẽ ſi penitẽs ꝯtempſerit ſatiſfactionẽ ſibi iniunctaꝫ. vel de nouo ſi obitꝰ eſt ip̄am ſi tñ ſciret eã ⁊ adhuc implere vellet nõ oꝫ cõfiteri Terciꝰ ſi cõfeſſoꝛ non haberet autoꝛitatẽ abſoluẽdi. ⁊ mittat eũ ad ſuꝑioꝛeꝫ. tũc ſi ſuꝑioꝛ exigit oꝫ ip̄m de nouo ꝯfiteri. Quartꝰ eſt qñ q̇s ficte venit ad ꝯfeſſioneꝫ ſine ꝓpoſito abſoluẽdi ⁊ abſtinẽdi. ſꝫ pctm̃ iterꝫ cõmittẽdi Quintus eſt qñ aliq̇s dimidiat ꝯfeſſionẽ omittẽs ſciẽter aliqđ pctm̃ moꝛtale. Sextus eſt qñ q̇s dubitat de cõfeſſiõe an ſcꝫ fecit cõfeſſionẽ alicuiꝰ pcti moꝛtalis an non.

Ad qrtũ rñdetr ꝙ nõ. vñ habemꝰ ſilr in medicina coꝛꝑali. nã ſicut ad ſanitatẽ coꝛꝑis medicꝰ nõ ſolũ cogſcit vnũ moꝛbũ ſꝫ oẽs et totã diſpõnẽ ⁊ ꝯplexionẽ ĩfirmi. qꝛ al's poſſet ꝓ vna pte coꝛꝑis talẽ dare medicinã

ꝙ ꝓ alia pte tm̄ corrumperet̄ quantū ꝓ vna pte ſanaret̄. ⁊ hoc venit ꝓp/
ter diuerſitatē morbi. Sic pariformiter eſt de medico ſpirituali.ſ. de cō/
feſſore q̇ debet oīa pctā ſimul ſcire. qꝛ al's poſſet dare remediū ꝯtra vnū
pctm̄ qđ nō valeret ad aliud. ſꝫ magꝭ fortificaret ipm̄. Etiā ſicut ex vno
morbo ita bene moritur hō ſicut ex multis. ſic etiā ita bene condemnatur
anima ꝓ vno pctō mortali ſicut ꝓ multis. Ad quintum rn̄detur ſm̄
Guilhelmū. ꝙ vnus ꝯfeſſor nō debet audire cōfeſſionē ⁊ alter abſolue/
re. qꝛ ſacramētū nō eſt diuidendū. Vn̄ nō p̄t quis dare remediū de vul
nere ⁊ morbo ſibi ignoto. licet alteri ſit notū Ad ſextū rn̄detur. ꝙ con
feſſio dꝫ eſſe vera ita ꝙ hō nō mentiat̄. ⁊ ſibi nō aſſcribat pctm̄ quod nō
fecit nec etiā minus dicat ꝙ̄ fecit. Scđo dꝫ eſſe integra. vt patuit in du
bio p̄cedenti. Tercio dꝫ eſſe mūda. ita ꝙ fiat puro ⁊ mūdo corde. qꝛ cō/
traria ꝯ̄rijs curant̄. Quarto dꝫ eſſe velox. i. ſtatim poſtꝙ̄ hō peccauerit
qꝛ q̄nto diutiꝰ vulnꝰ manet ſine remedio tāto magis fit putridū. Quī
to debet eſſe firma. i. cū firma ſpe de remiſſione pctōꝝ. Vel firma i. fortꝭ
ſic ꝙ hō nō redeat ſtatim ad pctm̄. Sexto dꝫ eſſe freq̄ns. qꝛ q̄tiens q̇s ca
dit totiens dꝫ reſurgere. Septimo dꝫ eſſe humil̄. qꝛ ꝑ humilitatē dꝫ re/
ſurgere pctōꝛ. Octauo dꝫ eē ſpōtanea. qꝛ pctm̄ fuit volūtariū. Nono dꝫ
eſſe nuda. qꝛ q̄nto magis nude vulnus oſtendit̄ medico. tāto melius re/
mediū p̄t apponere Decimo dꝫ eē de ꝓprijs pctīs. i. nō de pctīs aliorum
Undecio dꝫ eē diſcreta. i. ꝙ hō diſcrete dicat circūſtātias pctōꝝ. Duo
decimo dꝫ eē lachrymoſa. i. cū ꝯtritōne vt ṗus patuit Decimotercio dꝫ
eſſe moroſa. i. tarda ſic ꝙ ꝯfeſſor nō defraudet̄ ꝑ celeritatē verboꝝ. De/
cimoq̄rto dꝫ eſſe fidelis. i. cū fide xp̄iana. vt dicetur ibi (In ṗmis q̄rat)
Et iſtud idē pꝫ in his ꝟſibꝰ. Sit ſimplex humilis confeſſio pura fidelis
Uera freq̄ns nuda diſcreta libens verecūda Integra ſecreta lachryma
bilis accelerata Fortis ⁊ accuſans et ſit parere parata

pn̄iam agas ꝑfecte veracit̄ s^e pctōꝛem
Peniteas plene. ſi vere peniteat te
.i. ꝑ nunciū i. ꝑ lrās .i. dic .i. in ꝓpria ꝑſona
Non per legatum. nec per breue. ſed refer ipſe
s^e ꝯfeſſori magꝭ prudēti ꝯfitere honeſtiori
Compatienti plus ſapienti dic meliori
ſacerdotibꝰ s^e tibi pctā tua
Preſbiteris multis prodeſt ſi confitearis
pn̄ia ſacerdotꝭ abſit dic ſocio tuo
Copia preſbiteri ſi deſit pande ſodali
s^e tui .i. vulnera s^e tue pctā manifeſtes
Corporis vt maculas anime ſic crimina pandas

In iſta pte autor oñt q̇bꝰ medijs debeat fieri cōfeſſio dicēs. tu pctōꝛ
debes plenarie penitere de oībꝰ pctīs. ⁊ nō dēs reuelare pctā tua ꝑ aliū.
nec ꝑ lrās. ſꝫ ꝓprio ore cōfitearꝭ. Tūc ibi (Cōpatiēti) Dicit ꝙ cōfeſſio.
dꝫ fieri ſacerdoti cōpatiēti intelligēti ⁊ bn̄ viuēti Et dr̄ vltra. ꝙ expedit
ꝓ ſalute aīe multꝭ p̄ſbiterꝭ cōfiteri. Et ſi ſacerdos defuerit ſtūc fiat cōfeſ
ſio ſodali. Et debes maīfeſtare oīa crimina aīe ſicut vulnera corpis.

Circa iſtum textū dubitatur

Primo vtꝝ ꝯfeſſio valeat ꝑ nunciū aut ꝑ lr̄as
Secūdo quare hō debeat cōfiteri ſacerdoti
Tercio quare debet fieri ſacerdoti cōpatienti
Quarto an quis poſſit confiteri alteri ſacerdoti ꝙ̄ ſuo proprio curato
Quinto vtrum quis poteſt cōfiteri laico
Sexto quō intelligēda eſt lr̄a Corpis vt macl'as

Ad pmū rn̄detur ſm ſcm̄ Thomā ꝑ hec ꝟba. ꝙ cōfeſſio facta ꝑ nunciū vel lr̄as licꝫ ſit quoddā opus bonū ⁊ ꝑfectum tn̄ inq̄ntū eſt ſacramētum nō dꝫ ſic fieri. qꝛ dterminatā hꝫ materiā. ſ. actū ſmonis quo ꝯſcientia hoīs manifeſtari cōſueuit Ad ſcōm rn̄detur. ꝙ ideo cōfeſſio dꝫ fieri ſacerdoti. qꝛ ſacerdotes pn̄t peccatorē abſoluere a pctīs. ex quo eis cōmiſſe ſtꝫ claues eccl'ie Ad terciū rn̄det. pctōꝛ dꝫ ꝯfiteri ſacerdoti compatiēti. qꝛ ꝯpaſſio ſacerdotis inducit peccatorē ad deuotionē. ⁊ ne peccatoꝛ terreat. vt ſic ꝓpter terrorē omittat ſciēter aliqđ pctm̄ mortl'e. Etꝫ dꝫ ꝯfiteri ſacerdoti ſapiēti. i. intelligēti pctā ⁊ ꝗuitatē pctōꝝ. qꝛ medicꝰ neſcius nō p̄t bene dare medicinā egroto. Etiā dꝫ cōfiteri ſacerdoti bono ⁊ bn̄ viuēti. qꝛ mali ⁊ iniuſti ꝯfeſſores ſunt ceci ductores cecoꝝ. ⁊ ſic ex vtraqꝫ ꝑte in foueā eterne dānatōis cadūt. vt ſolet etiā dici in his metris. Si cecus cecū conatur ducere ſecū. In foueā ductoꝛ pmo cadit inde ſequutoꝛ. Ad q̄rtū rn̄detur ſm Hoſtiēſem. ꝙ decē ſtꝫ caſus quibꝫ aliq̄s p̄t cōfiteri alteri ꝙ̄ ſuo ꝓprio ſacerdoti. Primꝰ eſt qn̄ ꝓprius curatus eſt imꝑitus. ſic ꝙ nō p̄t ſubito ꝯſulere ſuo parrochiano. petenda eſt tn̄ licentia. quā ſi nō obtinuerit nō obſtat. Scōs caſus eſt qn̄ q̄s trāſtulit domū vel habitationē ſuā ad aliā parrochiā. vel ſi habeat domum in alia parrochia. Tercius caſus eſt. qn̄ q̄s eſt vagabūdus vel ꝑegrinus rōne negociatōis vel deuotionis. Dicit tn̄ Guilhelmꝰ ꝙ talis dꝫ habere licentiā a ſuis ſuꝑioribꝫ ad ſic eundū. Quartus caſus rōne delicti. vt ſi delictū fuerit ꝑpetratū in alia parrochia Quintus caſus eſt rōe ſtudij vt cum ſcholaris trāſtulerit ſe ad aliū locū rōe ſtudij. nō tn̄ dꝫ ibi recipere ordines niſi de licentia ſui dyoceſani. Sextus caſus rōe neceſſitatis. vt in articulo mortis. Septimus caſus eſt qn̄ quis hꝫ ſpem ꝙ ſuus curatus hoc ꝓ grato habebit. non tn̄ eſt abſolutus niſi curatus ſuus dederit ſibi cōſenſum vel licentiā. Octauus caſus eſt qn̄ ꝓprius curatus fuerit hereticus vel ſciſmaticus vel maioꝛi excōicatione excōicatus. Nonꝰ caſus eſt qn̄ quis eſt infra annos diſcretiōis. Decimus caſus eſt ꝓpter ſpeciale priuilegiū a papa archiepō vel epō vel alicui alteri conceſſum

Ad quintū rn̄detur. ꝙ quis poteſt cōfiteri laico tꝑe neceſſitatis. Dicunt tn̄ aliqui ꝙ ſufficiat ſoli deo confiteri tꝑe neceſſitatis cum ꝓpoſito ⁊ volūtate cōfitendi ſacerdoti ſi poſſet eū habere Ad ſextum rn̄detur ꝙ littera iſta poteſt dupl'r intelligi. Vno mō ſic. tu debes manifeſtare crimina cordis ſicut vulnera corꝑis. i. ſicut vulnera corꝑis oſtendūtur medico. ita pctā (q̄ principaliter in corde ſunt reſeruata) oſtendunt preſbitero. hec ſentētia magis ꝯcordat lr̄e. Alio mō ſic. tu debes manifeſtare pctā cordis ⁊ pctā corꝑis. qꝛ inter pctā quedā ſunt in corꝑe ⁊ quedā in anima. ⁊ iſta ſentētia cōcordat cum ſententia ſequenti

.i.pctā carnalia falſa iuramēta gula rapina luxuria
Carnea ſunt periuria. crapula. furta. libido
in corde inuidia rancor ſupbia iracūdia auaricia
Mente latet liuor. odium: tumor. ira. cupido

In iſta pte auctor oñdit de quibꝫ pctis dꝫ fieri cōfeſſio. ꝛ pmo in ge=
nerali oñdendo q̄ ſunt pctā corpis ꝛ q̄ aie. Scdo oñdit ꝓpoſitū de qui=
bus ſpecialr dꝫ fieri cōfeſſio. ibi (Precipue peſtes) Dicit ergo pmo ſic.
ꝙ piuriū gula furtū ꝛ luxuria ſunt pctā carnalia. i. carnis. ſed odiū liuor
ſupbia ira ꝛ cupido ſunt pctā mentis. i. cordis. qꝛ nō fiunt carne vel cor
pore ad extra. ſed remanent in anima

Circa iſtum textū dubitaṫ
- Primo q̄ pctā dicūtur carnalia ꝛ que mentalia
- Secundo quid ſit piurium
- Tercio an omne iuramentū ſit malum
- Quarto vtrum iuramentū ad faciendum malum ſit obſeruandum
- Quinto vtrum aliquis iurans per cautelam deci piendo alium ſit piurus
- Sexto vtrum littera in ſe ſit vera

¶ Ad primū rñdetur. ꝙ licet oīe pctm̄ ſit radicalr ꝛ pncipalr in aīma
tn̄ qdam pctā dicunṫ carnalia .iō qꝛ fiunt carnalr ad extra. vel p opatio
nes extrinſecas. Alia vero dicunṫ mentalia. q̄ ſcꝫ nō fiūt mediāte corpe
vel carne extrinſeca. ſed ad intra remanēt in aīa. Ad ſcdm rñdeṫ ſm
magiſtrū ſententiaꝝ ꝙ periuriū ſic deſcribiṫ Periuriū eſt mendaciuꝫ iu=
ramēto firmatū Vñ ſm Hyeronimū in iureiurādo debēt eſſe tria. ſ. ve
ritas iudiciū ꝛ iuſticia. ꝛ ſi iſta defecerint nō erit iuſiurandū ſed piurium
Et differūt mendaciū ꝛ piuriū ſicut ſupius ꝛ inferius. qꝛ mendaciū eſt
ſupius ad piuriū: Vñ mendaciū ſm Aug. ſic deſcribiṫ Mendaciū eſt
falſa vocis ſignificatio cū intentōe fallendi Ad terciū rñdeṫ ſm ma=
giſtrū ſententiaꝝ ꝙ iuramentū qñqꝫ eſt bonū et qñqꝫ eſt malū. vñ ſpon=
te et ſine neceſſitate iurare vel falſe iurare eſt grāde pctm̄ Sed ex neceſ
ſitate iurare. ſ. ad aſſentiendū innocentibꝫ vel ad federa pacis ꝯfirman=
da nō eſt malū. Vñ dt Aug. Iuramentū eſt faciendū cū pigri ſint ho=
mines ad credendū illud qd eis eſt vtile Ad qrtū rñdeṫ ꝙ iuramētuꝫ
tranſiēs in peiorē exitū potius eſt mutandū qꝫ implendū. qꝛ dt yſidorꝰ
In malis pmiſſis reſcinde fidē. in turpi voto muta decretuꝫ. qd incaute
vouiſti nō facias. impia em̄ eſt pmiſſio q̄ ſcelere impletur Ad quintū
rñdetur ſm mgrm ſententiaꝝ dicentē. quacūqꝫ arte vboꝝ qs iurat. deꝰ
tn̄ qui ꝯſcie vboꝝ eſt teſtis h ita accipit ſicut ille intelligit cui iuratur Et
ſubdit ꝙ duplr aliquis reus fit q̇ deceptorie iurat. qꝛ nomē dei inuanuꝫ
aſſumit ꝛ pximū ſuū dolo capit Ad ſextū rñdetur. ꝙ licet libido ꝓprie
conſiſtit in affectu. tn̄ in ꝓpoſito capiṫ p actu extrinſeco luxurie Et licet
liuor ꝛ odiū ſint ſynonoma. pt tn̄ hic liuor accipi vt ē inuidia trāſiens et
odiū vt eſt inuidia remanēs Et p cupidinē intelligitur auaricia mētalis
Sed p furtū intelligitur auaricia extrinſeca ſcꝫ iniuſta acquiſitio

ſpecialr .i. ſeptē pctā mortalia exiſtimes pncipalia
Precipue peſtes ſeptem memores capitales

tm̄ .i.ꝓncipalia alia pctā deſcēdētia
Non ſolum fontes.ſed riuos inde fluentes
.i.pctō ꝓncipali.pctm̄ fluēs ex ꝓncipali interdū nocēs
Fonte ſuo riuus magis eſt quandoqꝫ nociuus
illiꝰ viri ꝯcubitꝰ ꝑuior quā habuit ex vino
Unde loth inceſtus peior fuit ebrietate
illiꝰ viri peior interfectio abel iracūdia
Atqꝫ cayn grauior cedes fraterna furore

Bibl. Jag.

In iſta pte oñdit autor de qb' pctis ſpēalr debeat fieri confeſſio. ⁊ diuidit in tres ptes. In pma facit qd dcm̄ eſt. In ſcda enumerat pctā mortalia.ibi (Culpaꝝ fontes) In tercia oñdit qñ dꝫ fieri ꝯfeſſio de peccatis venialib'.ibi (Cūcꝫ ſigillatim) Dicit pmo ſic.ꝙ ꝯfeſſio ſpēaliter dꝫ fieri de pctis mortalib' ſiue ſeptē capitalib'.⁊ nō ſolū de illis ſed de omnib' inde ꝓuenientib'.qꝛ riuulus qñqꝫ eſt magis nociuꝰ ſuo fonte. Et hoc declarat exemplariter. Uñ inceſtus loth peior fuit q̃ ſua ebrietas. Et interfectio abel (quā ꝯmiſit cayn) peior fuit furore ipſius cayn.

Circa iſtum textū dubitat

Primo q̃re pctā mortalia dicunt peſtes capitales
Scdo vtrū pctm̄ naſcat ex aliquo
Tercio qūo pctm̄ vnū deſcendit ab alio
Quarto an interficiens aliquem in ebrietate excuſetur per ebrietatem
Quinto vbi habetur primū exemplū per quod probat textum ſuum
Sexto vbi habetur ſecundū exemplū

¶ Ad pmū rñdetur.ꝙ ſeptē pctā mortalia iō dicunt peſtes. qꝛ interficiūt aīam.ſed dicūtur peſtes capitales.qꝛ ex ipſis oīa mala oriunt. nullū em̄ pctm̄ eſt qd ab aliquo iſtoꝝ originē nō trahat Nā ſm̄ Gregoriū radix cuiuſlibet pcti eſt ſupbia Ad ſcdm̄ rñdet.ꝙ ex ſupbia naſcūtur oīa alia peccata. vt ſtatim patuit.qꝛ radix eſt oīm pctoꝝ. Etiā ſuperbus vult oēs ꝑcellere. ⁊ dolet ſi quis ei equat. Ad terciū rñdetur. qa ex ſupbia vult oēs ꝑcellere vt patuit. ſic ex ea naſcitur inuidia: Inuidus vero de facili iraſcit illi cui inuidet.ideo ex inuidia naſcitur ira. ſed ira cū nō pōt vindicare triſtatur.ideo ex ea naſcitur accidia. Accidia vero quietam vitā q̃rens facit auaꝝ. Auarus qꝛ in tpalib' abūdat pōt exercere gulā. Gula vero ꝓpter ventris repletionē de facili mouet ad luxuriā ⁊c̄.

Ad quartū rñdetur.ꝙ interficiens aliquē in ebrietate nō excuſatur. immo magis puniri dꝫ. Et ſi dicatur nō fecit hoc volūtarie vel ſciēter. ſed ignorāter.ergo merito ignorātia excuſabit pctm̄. Dicendū ꝙ omne peccatū cōſequens aliqd peccatū voluntariū dꝫ dici voluntariū. ſed talis ebrietas fuit volūtaria.ergo ⁊ interfectio. Uñ talis duplr debet puniri.ſcꝫ pro ebrietate et interfectione.i.homicidio Ad quintū rñdetur ꝙ primū exemplū textus habetur Geneſis decimonono. vbi dicitur ꝙ Loth poſt ſubmerſionem ſodome ⁊ gomorre habitauit in ſpelunca mōtis cum duab' filiab' ſuis. ⁊ dixit maior filia ad minorem. Pater noſter ſenex eſt. ⁊ nullus virorum remanſit in terra. veni inebriemus eum vino

et dormiamus cũ eo. vt ſic ſeruari poſſimus cũ patre noſtro. ⁊ fecerunt ſic. Ingreſſaq; eſt maior filia ⁊ dormiuit cũ patre. ſilr ⁊ minor altera nocte. ⁊ ↄceperũt ãbe ⁊ genuerũt. maior eñ genuit moab. ⁊ minor amon.

Ad ſextũ rñdet̃ ꝙ habet̃ Geneſ qrto. factũ eſt aũt p̱ multos dies vt offerret cayn de fructib; terre munera dño. Abel ei obtulit de pmis gregib; ſuis ⁊ de adipib; ⁊ reſpexit dñs ad abel ⁊ ad munera eius. ad cayn ꝟo ⁊ ad munera eiꝰ nõ reſpexit. Iratuſq; cayn vehemẽter ⁊ ↄcidit vultꝰ eius. ⁊ ſeq̃tur q̃buſdã dieb; interpoſitis dixitq; cayn ad fratrẽ ſuum. egrediamur foras. cũq; eñ in agrum venirent ↄſurrexit cayn aduerſus abel fratrem ſuum ⁊ interfecit eum

criminũ pctã pncipalia ſupbia inuidia
Culparum fontes ſunt faſtus. liuor. ⁊ ira
luxuria q̃tũ ad mẽtẽ. cupido crapula luxuria q̃tũ ad opꝰ
Accidiaq; venus et auaricia. gula luxus

Hic autor oñdit q̃ ſunt pctã mortalia dicẽs ꝙ fontes pctõꝝ ſtꝫ faſtꝰ id ẽ ſupbia. liuor. i. inuidia. ira. accidia. auaricia. gula. ⁊ luxuria

Circa textũ dubitatur
Primo quid ſit ſupbia ⁊ q̃ ſtꝫ ſpẽs eius
Scdo ↄformiter dubitat̃ de inuidia. ⁊ cum h̃ de ira eodem modo
Tercio de accidia
Quarto de gula
Quinto de auaricia
Sexto de luxuria

¶ Ad primũ rñdetur ꝙ ſm Augꝫ. ſupbia ſic deſcribit̃. Supbia eſt ꝑuerſe celſitudinis appetitus. Vel ſic ſm ſcm̃ Thomã. Supbia eſt cuꝫ q̃s ſe extollit ſupra id qd̃ eſt ſibi p̃fixum a deo ſiue a regula diuina. ⁊ ſpecies ſupbie patent in hoc metro

iactãtia. vana gloria. ĩpatiẽtia. paupeꝝ deriſio
Jac van impa deri
ſimulatio. arrogãtia. hypocriſis. ↄtemptus. diſplicẽtia
ſimul ar hypo con diſpli

Ad ſcdm rñdet̃. ꝙ ſm Augꝫ. inuidia ſic deſcribit̃ Inuidia eſt odium aliene felicitatis Vel ſic deſcribit̃ ſm Johem damaſcenũ. Inuidia ẽ triſticia de bonis ꝓximi. Spẽs inuidie patẽt in hoc metro

detractio reꝝ vl' honoꝝ gaudiũ de malo al. ĩuocaº. aggregatio. diuiaº.
Trac. gau. in. ag di
machĩatio. oppſſio. captio ĩ ꝟb. ſurreptio bõꝝ ſuſpiciũ mali
mach. op. cap. ſurrep. quoq; ſuſpi

Et ira ſic deſcribit̃ ſm Augꝫ. Ira eſt vlciſcendi voluntas. vel ſic ſm Thomã Ira eſt appetitꝰ vindicte. ⁊ ſpẽs eiꝰ patet in h̃ ꝟſu

ↄtẽtio. rixatio. ꝟba mala. maledictio. ĩobediẽtia. reddere mala ꝓ bono
Con rix ver ma inob red
blaſphemia. irritatio. ꝑuaricatio. ꝟberatio ꝓxi. hõicidiũ. vidcã odium
blaſ. ir. pre. ver. ho. vin. op

Ad terciū rñdetur ꝙ accidia ſic deſcribit ſm Johem damaſcenū Ac
cidia eſt triſticia aggrauās aīm hoīs vt ei nihil agere libeat Uel ſic ac-
cidia eſt de virtutū laudabili exercitio vtriuſcꝫ hoīs languida deiectio.
et ſpēs eius patent in hoc verſu
ignorātia.derelictio dī:deſidia.negligētia bñficīj.ſōnꝰ tꝑe fui.dini.ociū
Jg. dere. de. neg. ſom. oci
deſꝑatio.ſtulta locutio.triſticia in aduerſis.cura reꝝ tꝑaliū.hortatio
deſ. ſtul. triſquocꝫ cur. hor.

Ad q̄rtū rñdet.ꝙ auaricia ſm Tuliū eſt imoderatꝰ amor habendi
diuitias Uel ſic ſm bernardū Auaricia eſt quarūlibet reꝝ inſatiabilis
et inhoneſta cupido. Et ſpēs eius patēt in hoc verſu
vſura furtū rapina ſymonia mēdaciū infidelitas
U fur rap ſymo men in
fraudulētia.obduratio.doloſitas.debitoꝝ nō ſolutio.cupiditas.ꝑiuriū
frau. ob. do. de. cu. per.

Ad q̇ntū rñdetur.ꝙ gula ſic deſcribit Gula eſt imoderata cibi vl' po
tus auiditas.i.cupiditas. Uel ſic.Gula eſt vorax edacitas vilibꝫ nō cō
tēta Uel ſic.gula eſt qñ aliq̇s in ꝯmedēdo vel bibendo ab ordine rōnis
recedit. Et ſpēs patent in hoc verſu
ſcurrilitas.ebrietas.vomitꝰ.ludꝰ taloꝝ.ſacri tꝑis abuſio.rerū
Scur. e vo. lu. ſacri eſus
sᵉ tꝑis ſacri.fractio ieiunioꝝ fractio voti vel nō obſeruatio
fractio ieiu. quocꝫ voti

Ad ſextū rñr.ꝙ luxuria ſic deſcribit Luxuria eſt libidinoſe volupta
tis appetitus. Uel ſic.eſt ex imūdis deſiderijs veniēs lubrica mentis et
carnis ꝓſecutio Et ſpēs eius patēt in hoc ꝟſu
īceſtꝰ.meretricari.defloratio ꝟginū.raptꝰ violēt.adulteriū.ꝓuocaᵒ luxᵉ
Jn. me. flo. rap. ad. pro
nocturna pollutio.ꝯcupiſcētia.ꝯſenſus.violatio ſacri tꝑis
noc. concu. con. vio. tempo

diuiſim.ſ.q̄ōlibet pctm̄.sᵉ pctā ꝯfeſſus fueris.ſacerdoti
Cuncꝫ ſigillatim mortalia dixeris vni
sᵉ pctā ꝑiter aggrauāt ſeq̄ntia .i.pctā
Cuncta ſimul quecuncꝫ grauant comitantia culpas
ꝯfitere in volūtate facere sᵉ pctm̄
Dic citra factum committere quod voluiſti
sᵉ pctā pctā a memoria neglecta
Dic venialia.dic que ſunt a mente relapſa
pctā .i.venial'r pctā
Dic tua delicta generaliter iſta reuela
culpabilis sᵉ criminibꝫ ꝯfitetur
Nam reus in multis quando peccata fatetur

oīa pctā ſimul pādat ꝯfeſſus eē apparet
Vel queuis dicat. vel nil dixiſſe videtur
.i. vltimū integre aliqs ꝯfiteaꝛ
Poſtremum crimen ſi pure quis fateatur
pctā ſilere oīe pctm̄ ꝯmittit ſeqtur
Inde tacere poteſt quicquid redit aut comitatur

Hic autoꝛ oſtendit quō debet fieri ꝯfeſſio de peccatis venialibꝫ et de alijs pctis ꝯcomitātibꝫ alia pctā moꝛtalia dicēs. qn̄ tu pctōꝛ ꝯfeſſus es pctā moꝛtalia. tūc etiā debes ꝯfiteri pctā ꝯcomitātia. ⁊ nō ſolū peccata ꝑpetrata ꝑ opus extrinſecū. ſed etiā ꝑ volūtatē peccādi quā nō ſeqbatur operatio Dic etiā de pctis venialibꝫ (q̄ relapſa ſunt a mēte) de qbꝫ debes ꝯtriſtari. Dic etiā tua pctā vniuerſalr̄ nullū ꝑtermittēdo. nam pctōꝛ faciēs ꝯfeſſionē vel dicat oīa pctā ſil'. vel nō videꝛ aliqđ dixiſſe. ſꝫ cōfiteaꝛ pctā ſua vſqꝫ ad extremū ⁊ ſi poſtea aliqđ pctm̄ redeat ad memoꝛiā. tūc ꝑt illud cōfiteri eodē ꝑſbitero tacendo de ꝑmis

Circa textū dubitatur
Primo quid ſit pctm̄ veniale
Scđo ꝑ que remittūtur pctā venialia
Tercio quid nocent pctā venialia
Quarto quō pctm̄ veniale fit moꝛtale
Quinto vtꝝ vlūtas peccādi ſine opatōe ſit pctm̄
Sexto vtꝝ potentia peccādi ſit a deo

¶ Ad pᵐ rn̄r ꝙ pctm̄ veniale ſm̄ Aug'. ſic deſcribiꝛ Pctm̄ veniale ē qđ hoiem vſqꝫ ad reatū ꝑpetue moꝛtis non grauat. ſed tn̄ ſp penā meretur et eſt ſp a volūtate hoc volēte vel ꝑmittēte. vel nō ꝓhibente. Vn̄ pctm̄ veniale nocet multiplr̄. Primo qꝛ ad penaꝫ obligat ⁊c̄. vt dicet in tercio dubio Ad ſcōm rn̄detur. ꝙ ſeptē modis remittiꝛ pctm̄ veniale Primo ꝑ dignā eucharistie ſumptionē. Scđo ꝑ aque benedicte aſperſionē. Tercio ꝑ elemoſinaꝝ largitionē Quarto ꝑ dn̄icam oꝛōnem Quinto ꝑ generalē ꝯfeſſionē que fit quotidie in ecclīa. Sexto ꝑ epalem benedictionē. Septimo ꝑ verā ꝯtritōem. Vn̄ꝰ Vngoꝛ. ꝯfiteoꝛ. aſꝑgoꝛ. cōteroꝛ. oꝛo. Do. benedico. que venialia tollo Ad terciū rn̄detur ꝙ pctm̄ veniale multis modis nocet. Primo obligat ad penā. ſed nō ad penā eternaꝫ. niſi pctō moꝛtali adiūgatur. Scđo nocet qꝛ aīam maculat Tercio nocet qꝛ minuit feruoꝛē caritatis. ſicut modica aqua ꝓiecta in ignē non extinguit ignem. caloꝛē tn̄ eiꝰ obtēpat Quarto nocet qꝛ pctm̄ veniale impedit vt poteſtas anime in bonis opibꝫ laſcetur ⁊ impediatur ſicut grauius aſcēdit equus oneratus pondere q̄ꝫ ſine pondere. Quīto nocet qꝛ tardat hoiem a gloꝛia celeſti. qꝛ hō ſtatim euolaret poſt moꝛtē ad gloꝛiā niſi impediret ꝑ venialia ⁊ cogereꝛ expectare ꝑ tp̄s in purgatoꝛio. Sexto nocet qꝛ diminuit bona gloꝛie celeſtis Septimo nocꝫ qꝛ venialia peccata ſepe faciūt occaſionē moꝛtaliū Ad quartū rn̄deꝛ. ꝙ ꝓprie loq̄ndo veniale nunq̄ꝫ fit moꝛtale. tn̄ actꝰ (q̄ de ſe eſt venialis) ꝑt fieri moꝛtalis quatuoꝛ modis. Primo ex ꝯſcia. qꝛ q̄cquid fit ꝯtra ꝯſciam fit moꝛtale et edificat ad gehennā. Scđo ex ꝯplacentia. vnde Auguſtinus nullum peccatū intantū veniale eſt qđ non fit moꝛtale dū placet. Tercio ex diſ-

poſitione. qꝛ hō frequenter lapſus in pctm̄ veniale diſponitur ad morta le Quarto ex ꝓgreſſu. qꝛ veniale ſi nō ꝓhibeꝛ qn̄ ꝓgreditur tūc fit mor- tale. Ad qntū rn̄detur. ꝙ pctm̄ principalr̄ ꝯſiſtit in voluntate. vt pa tuit ex vna diffinitōe pctī circa primū dubiū illi⁹ text⁹ (Ut dimittaris ꝛc.) Ad ſextum rn̄detur ſm mgr̄m ſententiaꝝ ꝙ ptās peccandi ſeu malefaciēdi ſit a deo Un̄ apl's Nō eſt ptās niſi a deo. Jtem ihus dixit ad pilatū. Non haberes poteſtatē in me vllā niſi data eſſet tibi deſuper Jtem dyabolus anteq̄ꝫ lederet Job dicebat dn̄o. Mitte manum tuaꝫ id eſt da mihi poteſtatē in eum

religio in q̄ fiūt delicta ſᶜ peccātis qn̄ fiunt
Aggrauat ordo locus peccata ſcientia tempus
ſenect⁹ libertas repetitō ꝯtimatio mlt̄itudo ꝓpter quā fiunt
Etas. conditio. numerus. mora. copia. cauſa
in pctō dignitas reſiſtēria modica
Eſt modus in culpa: ſtatus altus. lucta puſilla

Jn iſta pte autoꝛ ponit circūſtātias aggrauātes pctā dicēs. ꝙ ordo loc⁹. ſcia. temp⁹. ꝯditio. numerus. mora. copia. cauſa. mod⁹ pctōꝝ. ſta- tus altus. i. dignitas. puſilla lucta. i. modica reſiſtētia aggrauāt pctā

Circa textū dubitatur
Primo que ſint circūſtantie aggrauātes
Scd̄o q̄liter iſte circūſtantie aggrauāt pctā
Tercio an ſint circūſtantie alleuiātes pctā
Quarto an ſit necc̄āriū ꝯfiteri circūſtātias agg̃uātes
Quinto quot modis vnum pctm̄ eſt grauius altero
Sexto de intellectu ꝛ declaratōe littere

¶ Ad ꝑmū rn̄detur. ꝙ iſte ſunt circūſtantie aggrauātes. ſcꝫ ordo locus ꝛc. que patent in ſolutōe ſexti dubij Ad ſcd̄m rn̄deꝛ. ꝙ circūſtantiaꝝ aggrauātiū q̄dā aggrauāt in eadē ſpecie. ꝛ q̄dā trahunt ad alienā ſpēꝫ Exemplū vt coire cū cognata vel maritata eſt circūſtātia trahēs in alie nā ſpēm pctī. Jtē circūſtantiaꝝ aggrauātiū in eadē ſpē q̄dā aggrauant notabilr̄. ſicut furari centū marcas auri notabilr̄ g̃uius ē q̄ꝫ furari vnuꝫ denariū. ꝛ ꝑ ꝯn̄s q̄ntitas illi⁹ rei ſubtracte notabilr̄ agg̃uat. ſed tn̄ eſt in eadē ſpē furti Alia agg̃uāt in eadē ſpē ſꝫ nō notabilr̄. ſicut ſcia diuitie vel hmōi. Jtē circūſtātiaꝝ agg̃uantiū q̄dā ſunt pctā in ſe. vt ē numerus pctōꝝ. ꝛ q̄dā nō ſunt pctā in ſe tn̄ aggrauāt pctā. vt ſcia tp̄s ꝛc. Ad terciū rn̄r. ꝙ ſicut ponūtur circūſtantie agg̃uātes. ſic etiā circūſtātie al- leuiātes Un̄ cuilibet circūſtātie aggrauāti corrn̄det vna alleuians. q̄ ſe hꝫ ꝑuatiue ad circūſtantiā aggrauantē Un̄ ſcia agg̃uat ſi aſſiſtat. ſi nō tūc alleuiat Silr̄ dōm eſt de alijs circūſtantijs Ad quartū rn̄deꝛ ꝙ necc̄ē eſt ꝯfiteri oēs circūſtātias trahētes pctā ad aliam ſpēm. Un̄ ꝓ ad ulterio nō ſufficit dicere peccaui cū q̄dā muliere. niſi ꝯfiteaꝛ notabilr̄ cir- cūſtantias aggrauātes. Nec ꝓ ſubtractōe denarioꝝ ſufficit dicere ſub- traxi aliq̄d. ſed oꝫ ꝯfiteri circūſtantias aggrauātes notabilr̄ Ad q̄n- tū rn̄detur ꝙ multiplr̄ vnū pctm̄ eſt g̃uius altero Primo cauſalitate vt pctm̄ luciferi qd̄ ꝓceſſit ab intrīſeca malicia Scd̄o ex gn̄alitate. vt pctm̄ ade. in quo oīes peccauim⁹. Tercio ex diſformitate. vt pctm̄ Jude tra

dendo xp̄m. Quarto ex difficultate remittēdi. vt pc̄tm̄ in ſpm̄ ſctm̄. qđ fere eſt irremiſſibile. Quinto ex ꝑiculoſitate. vt pctm̄ ignorātie craſſe. qꝛ ignorantia decipit hominē. Sexto ex inſeꝑabilitate. vt pctm̄ cupiditatis. vñ licet om̄ia pctā ſeneſcāt in homine. ipſa tñ ſola auaricia iuueneſcit. Septimo ex difficultate expugnādi. vt ſuꝑbia q̄ efficit̄ inexpugnabilis qñ dñatur. Octauo ex mētis cecitate. vt ira q̄ vſum rōis excecat

Ad ſextū rñdetur. ꝙ ꝑma circūſtantia aggrauās pctā eſt ordo. quia grauiꝰ peccat ep̄s q̄ꝫ p̄ſbiter. ⁊ p̄ſbiter q̄ꝫ dyaconꝰ. ⁊ dyaconꝰ q̄ꝫ ſubdyaconꝰ. ⁊c̄. Hoc verū eſt in eiſdē pctis. Sc̄da eſt locus. qꝛ ꝗuius fit pctm̄ in eccl̄ia q̄ꝫ in cemiterio. ⁊ general̄r in om̄i loco ꝯſecrato q̄ꝫ non ꝯſecrato Tercia eſt ſcīa. qꝛ plus peccat ſapiēs q̄ꝫ inſipiēs. ⁊ hoc verū eſt in eodem pctō. Quarta eſt tp̄s. qꝛ ꝗuius fit pctm̄ in diebꝫ feſtiuis ⁊ in ieiunijs q̄ꝫ in alijs diebꝫ Quinta eſt etas. qꝛ plus peccat ſenex q̄ꝫ iuuenis in eodem pctō. Sexta eſt ꝯditio. qꝛ magis peccat mulier ꝯiugata q̄ꝫ ancilla luxuriando. Vñ lex moyſi p̄cipit mulierē maritatā ꝑ fornicatōe lapidari. ancillā vero flagellari Septima eſt numerus pctōꝝ. vñ Eſaias Quā vilis facta eſt mens mea nimis iterās vias ſuas malas. Octaua ē mora. i. ꝑmanentia in pctis ⁊ dilatio pn̄e. que valde grauāt peccata. Nona eſt copia reꝝ mūdanaꝝ. qꝛ cui plus ꝯmittit̄ magis obligatus deo efficitur qñ eum offendit. Vel copia. i. multitudo pctōꝝ. ⁊ ſic ꝑ numeruꝫ peccatoꝝ p̄t intelligi multiplex repetitio eiuſdē peccati. Decima eſt cauſa ſcꝫ vtrū pctm̄ fiat ex ſuggeſtione aliqua vel non. vel ex inuidia. vel ex alia cauſa Vndecima eſt modus peccādi. vñ ſi dormiēs cū muliere nō teneat modū naturalē fit maius pctm̄ q̄ꝫ ſi debite fieret. Duodecima eſt ſtatus altus. ſcꝫ dignitas eccleſiaſtica vel ſecularis. qꝛ quāto gradus altior tanto caſus grauior. Decimatercia eſt lucta puſilla. i. modica reſiſtētia. qꝛ grauius peccat qui parua tēptatione vincitur ⁊ non reſiſtit. q̄ꝫ ſi fortiter reſiſteret ⁊ tūc tandem vinceretur

infirmꝰ pn̄iam agat pctā sᶜ ſuo ſacerdoti
Her peniteat et culpas confiteatur
iniunget̄ egroto pn̄a dicatur
Non imponetur huic pena. ſed inſinuetur
pn̄iam ꝑficiet .i. certa ſanitas ꝯcedat̄
Hanc tamen implebit ſi firma ſalus ſibi detur
decedat dolentē ꝯfeſſor infirmū
Si migret abſoluat contritum preſbiter egrum
sᶜ egrum orōes alleuiēt abſtinētie elemoſyne amicoꝝ
Huncqꝫ preces releuent ieiunia dona ſuorum
pn̄a verecūdia turpis fias
Vt ſit pena rubor tibi vilis vt efficiaris
expertior imponit̄ ꝯfitearis
Doctior vt fias iniungitur vt fatearis
abſcōdet vltimo sᶜ tua pctā
Judicio teget extremo confeſſio culpas

cernat   diabolus   s^e hō   s^e culpas
Ne videat deus aut demon vel qui fecit illas
s^e pctōꝛi   abſtinētie elemoſine amicoꝝ
Huic quoqꝫ ſubueniunt ieiunia dona ſuoꝛum

In iſta pte autoꝛ oñdit qũo eger debeat penitere.i.ꝯfiteri.ꝛ qũo ſibi imponēda ſit pñia. Scd̄o qũo debeat abſolui.ibi(Si migret.) Tercio qũo ſit penitendũ ꝛ q̄re.ibi(Doctioꝛ vt fias) Et d̄r ꝙ eger.i.infirm⁹ dꝫ hr̄e ꝯtritionē ꝛ plenarie ꝯfiteri pctā ſua ꝛ ſibi nō dꝫ imponi pñia.ſed ſic dꝫ moneri ꝙ ſi mortē euaſerit talē ꝑagat pñiam.ſed ſi moriat̄ dꝫ abſolui ab oīb⁊ pctis ſuis ꝯtritis ꝛ ꝯfeſſis.ꝛ dꝫ releuari ꝑpias preces ieiunia ꝛ elemoſynas ſuoꝝ amicoꝝ.ꝛ loco pñe dꝫ ſibi imponi ruboꝛ.quē habebit ex hoc ꝙ ita vilis erit poſt mortē. Et tu ꝯfeſſoꝛ fias doctioꝛ.i.ſapiētioꝛ ad inq̄rendũ de pctis. Debes etiā o pctōꝛ nude ꝯfiteri.ꝛ ſubiūgit cām ibi(Judicio teget ꝛc̄.)dicēs ꝙ ꝯfeſſio eſt tāte ꝟtūtis ꝙ in extremo iudicio taliter teget pctā.ꙙ nec deus nec dyabol⁹ nec ipſe pctōꝛ videat illa

Circa textũ dubitatur
- Primo qũo moꝛientib⁊ imponenda ſit pñia
- Scd̄o qũo a peccatis ſunt abſoluendi
- Tercio an quis poſſit in fine vite ſue facere penitentiam debitam
- Quarto quid de illo qui preuenitur moꝛte anteq̄ꝫ confiteatur
- Quinto qũo aliq̄s fit doctioꝛ ex ꝯfeſſione
- Sexto de extremo iudicio.vbi.qũo.ꝛ q̄b⁊ fieri dꝫ

¶ Ad primũ rñdet̄ ſm mgr̄m ſententiaꝝ dicentē.ꙙ de infirmis in ꝑiculo moꝛtis poſitis inq̄renda ſit pura ꝯfeſſio pctōꝝ.tñ illis nō eſt imponēda q̄ntitas pñe.ſed tñ inſinuāda.ꝛ ſi migrauerit tūc amicoꝝ oꝛōib⁊ et elemoſinaꝝ largitionib⁊ pōdus pñe eſt alleuiandũ.ſi ꝟo ꝯualuerit penitentiā ſibi iniunctā diligēter adimplebit Ad ſcd̄m rñdetur.ꙙ tp̄e neceſſitatꝭ ſcꝫ egritudis ſeu moꝛtis q̄libet infirm⁹ a q̄libet p̄ſbitero p̄t abſolui.etiā a ſentētia excōicationis. Vñ ſi ſacerdos abnegauerit pñiam pctōꝛib⁊ moꝛientib⁊ reus erit aīaꝝ.qꝛ dñs ait Cũ ꝯuerſus fuerit peccatoꝛ ſaluus erit. Vñ ꝯfeſſio p̄t eſſe in vltimo tp̄e vite.vt pꝫ de latrone dextri lateris xp̄ Ad terciũ rñdet̄ ex dubio p̄cedenti Dicit tñ Aug. ꙙ difficile eſt ſcire vtrũ talis ſaluetur vel damnet̄.ꝛ iō infert ſi vis a dubio liberari ꝛ certus eſſe age pñam dũ ſanus es.ꝛ ideo eſt ꝑiculoſuꝫ valde differre pñam vſq̄ꝫ ad finē vite Ad q̄rtum rñdetur ſm mgr̄m ſententiaꝝ libro q̄rto.ꙙ ſi q̄s nō ſit ꝯfeſſus ꝛ hꝫ tñ bonũ teſtimoniũ ꙙ non poterat venire ad ſacerdotē.qꝛ p̄occupauit eũ moꝛs in domo vel in via et ſi parētes eius faciāt oblationē ꝓ eo ad altare.firmiter ſperandũ ē de ſaluatione eius.precipue ſi fuerit honeſte vite.qꝛ deus eſt inſpectoꝛ coꝛdis. Ad q̄ntum rñdetur.ꙙ dupl̄r d̄r quis fieri doctioꝛ ex confeſſione Primo qꝛ cautioꝛ fit ad cauendũ ſibi de pctis in futuro. Secũdo qꝛ ſapientioꝛ fit ſeu magis inſtructus.nam in confeſſione non ſolum vitia et peccata ſunt manifeſtanda.ſed etiā doctrine et infoꝛmatōes ſaluatoꝛis noſtri ſunt inſinuande

Ad ſextū rñdetur. ꝙ extremū iudiciū erit horribile ineuitabile intolle rabile inopinabile ⁊ erubeſcibile. Itē erit in valle ioſaphat ꝓpter mltipli cem rōem. Primo qꝛ ille locus eſt cōis. qꝛ eſt media regio nr̄i habitabil. Scđo qꝛ eſt locꝰ famoſiſſimꝰ ⁊ publicus ꝓpter opa noſtre redēptōis q̄ ibi geſta ſunt. Tercio qꝛ ioſaphat interp̄tat̄ quaſi iudiciū dñi. vñ Eze chiel ꝓpheta ait. Cōgregabo oēs gentes et ducā eas in vallē ioſaphat. et ibi diſceptabo cū eis. Etiā ſm mgr̄m ſententiaꝝ. nō ſolū xp̄us iudi cabit ſed etiā ſancti eius. iuxta illud euāgeliſte. Vos q̄ ſecuti eſtiſ me ſe debitis ſup ſedes duodecim iudicātes duodecim tribus iſrahel

s^e ad pctōres mitis

Onfeſſor dulcis affabilis atqꝫ benignus

prudens rectus ꝯdolens miſericors

Sit ſapiens iuſtus ſit mitis ſitqꝫ benignus

.i. pctm̄ ſuū occultet ſcelera pctōꝝ

Ut crimen propriū celet peccata reorum

tardus ad pn̄am ꝓ̄ptus ad indulgendū

Sit piger ad penam. ſit velox ad miſerandum

cōdoleat pctōrē pctm̄ auſterū

Et doleat quotiens facit illum culpa ferocem

imittat piaꝝ ba miſcens arguens

Infundat oleum mulcens vinum qꝫ flagellans

aliqñ .i. auſteritatē qñqꝫ exhibeat .i. benignitatē

Nunc virgam patris. nunc prebeat vbera matris

ſecrete loq̄r alte loq̄r corrigat .i. vrget

Sibulet ⁊ cantet ſtimulet dum cogit oportet

In iſta pte autor determinat de cōfeſſione put reſpicit ꝯfeſſorē. Et diuiditur in ſeptem ptes. nam p̄mo oſtendit qūo ſe habebit confeſſor in geſtis ſuis qñ cōfeſſiones vult audire. Scđo oſtēdit qūo ſe habebit i in terrogādo. Tercio quales excitatōes habebit confeſſor erga cōfitentē Quarto cōpat cōfeſſorem ad medicū. Quinto oſtendit in ſpeciali qual penitentia debet imponi ꝓ peccatis varijs: Sexto de opibus miſericor die. Septimo oſtendit generaliter qūo pn̄a ſit iniungenda. partes pa tebunt in proceſſu. Prima pars diuiditur adhuc in duas. nam p̄mo oſñ dit qualis dꝫ eſſe omis ꝯfeſſor. ſcđo qualiter debet celare peccata ſibi in ꝯfeſſione dicta. ibi (Ut crimen ꝓpriū ⁊c.) Dicit ergo primo ſic. ꝙ confeſ ſor dꝫ eſſe dulcis affabilis benignus ſapiēs mitis iuſtus pius ⁊ cōpati ens Tūc ibi (Ut crimē ꝓprium) Dicit ꝙ ꝯfeſſor debet celare pecca ta cōfitentiū ſicut ſua ꝓpria peccata. Et dꝫ eſſe piger ad penitentiam. ⁊ velox ad dei miſericordiā. Debet etiā ſe oſtendere dolentē quando cul pa facit ip̄m ferocē. i. ſupbum. Debet etiā habere qñqꝫ mollia verba ⁊ blanda. ⁊ qñqꝫ aſpera ferocia. Et dꝫ dare interdū virgā patris. i. auſte ritatē in verbis. ⁊ qñqꝫ dꝫ p̄bere vbera matris. i. dulcia ⁊ ſuauia verba. Et qñqꝫ debet ſibulare. i. baſſe vel ſecrete loqui. ⁊ qñqꝫ cantare. i. alte loqui ſm oportunitatem

Circa iſtum textũ dubitaṫ

Primo vtrum vnus confeſſor poſſit mutare peni tentiam ab alio iniunctam

Secundo quid debet fieri de ſurdis ꝛ mutis quõ debent confiteri

Tercio ſi ſacerdos añ confeſſionẽ ſciret peccatum aliqđ. vtrum debeat ſibi dici in cõfeſſione

Quarto que ſit pena ſacerdotis reuelãtis pecca- ta ſibi in confeſſione dicta

Quinto ſi cõfitens daret cõfeſſori licentiã reuelã- di vtrũ poſſet peccata reuelare

Sexto ſi confeſſor cogeretur reuelare peccata. vtꝝ poſſit ea reuelare

¶ Ad primũ rñdetur. ꝙ ſi ↄfeſſor velit mutare pñiam dꝫ quatuor ad- uertere. Primũ eſt ꝙ diſcrete mutet illã. i. ꝙ nõ imponat leuiorẽ ſed poti us grauiorẽ niſi ex certis ꝛ legittimis cauſis. Scđm eſt ꝙ fiat ꝓpter rõ- nabilẽ ꝛ neceſſariã cauſam. Terciũ eſt. ꝙ hoc faciat reſpectu ſuoꝝ ſubdi toꝝ. Quartũ eſt. ꝙ talis pñia non ſit iniuncta ꝑ caſu ꝑtinente ad ſupio- rẽ Ad ſcđm rñdetur. ꝙ ſurdi ꝛ muti dñt ſignis induci ad cõfeſſionẽ et ad deteſtationẽ peccatoꝝ. ꝛ ſi notabiliter ꝑcipitur eoꝝ deuotio ꝛ volun tas cõfitendi ſi poſſent. iudicandũ eſt de illis ſicut de confeſſis. hec Ray mũdus Ad terciũ rñr ꝙ ſic. qꝛ illud qđ cõfeſſor ꝑus ſciuit. ħ ſciuit vt hõ. ſed qđ ꝑ cõfeſſionẽ ſcit. hoc nõ ſcit vt hõ ſed vt deus. Et ꝓpter hoc publici pctõres (quoꝝ pctã nõ ſunt ſolũ nota ſacerdoti ſed etiã alijs) te nẽtur cõfiteri illa pctã publica Ad q̃rtũ rñdetur. ꝙ triplex eſt pena ſa cerdotis reuelãtꝭ pctã ſibi in cõfeſſione dicta. Prima eſt. qꝛ peccat mor- taliter ſi ꝟbis vel ſignis illa reuelauerit. vt pꝫ de pñia ꝛ remiſſione. Se- cũda eſt. qꝛ dꝫ deponi ab officio ſacerdotali. Tercia eſt. ꝙ ꝑ totã vitã ſuã ꝑegrinetur. vel in artũ monaſteriũ ad ꝑagendã ꝑpetuam pñiam intru- datur. vñ ait Gregorius Caueat ſibi ante omnia ſacerdos ne de his q̃ ſibi cõfitẽtur peccatis alicui reuelet. nõ ꝓpinquis, non extraneis. nec qđ abſit ꝑ aliquo ſcandalo. nã ſi hoc fecerit deponaṫ. ꝛ omnibꝫ diebꝫ vite ſue ꝑegrinando pergat Ad q̇ntum rñdetur. ꝙ ſi cõfitens det ↄfeſſori li- centiã reuelandi. ſi tũc reuelet nõ frangit ſigillũ cõfeſſionis. tutũ eſt tñ ne cõfeſſor reuelet niſi magne vtilitates poſſent inde ſequi. ꝛ hoc duabꝫ de cauſis. Prima eſt ꝓpter reuerentiã ſacramenti. Scđa eſt ne cõfitens po ſtea dicat illũ cõfeſſorẽ reuelaſſe peccata ſibi in cõfeſſione dicta Ad ſex tum rñdetur. ꝙ ſi cõfeſſor cogitur ꝑ obedientiã vel iuramentum vel pe- nã. ꝛ ſcit tale crimen de tali cuius confeſſor fuit. tũc confeſſor ſi non pt ꝑ aliam viã euadere poteſt licite iurare ꝙ neſcit illud crimen de illo. q̃uis tñ ſciat. nec in hoc eſt ꝑiurus, quia iuramentũ non cogit ipm ad dicẽdũ aliquid q̄ꝫ quod ipſe ſcit vt hõ. ſed quod ipſe ſcit ex cõfeſſione nõ ſcit vt homo ſed vt deus. cuius ꝑ tunc fuit vicarius. Vñ dicit Augustinus Nihil minus ſcio q̄ꝫ quod in confeſſione ſcio

.i. ꝑmo sᶜ ↄfeſſor pctõr qualiter sᶜ fidẽ catholicã

In primis credat contritus quomodo credat

sᵉ pctõꝛ ꝑfcē cū corde ꝯfiteať cū ore
Si credat ſane corde fateatur ⁊ ore
poſtea ꝑſcrutenť pctõꝛis crimina ſollerter
Poſt hec rīmentur peccantis vulnera caute
peccatū sᵉ ꝯfeſſoꝛ
Contra naturam culpam non exprimat vllam
sᵉ pctō sᵉ hō .i.interrogeť
Ne ſuper enormi (ſimplex ſi conueniatur
sᵉ pctō cog̃uit ad faciendū inducať
De quo nil ſciuit) ad agendum ſic moneatur
.i.ꝯiunx illiꝰ pctī culpabiľ ſapiente
Vxoꝛ adulterij rea confeſſoꝛe perito
agat pn̄iam iniunctā viro ſuo
Sic luat admiſſa. ne ſit ſuſpecta marito

In iſta ꝑte autoꝛ oſtendit quō ꝯfeſſoꝛ debet inquirere de peccatꝫ. Et diuidiť. nā ṗmo oñdit q̇d confeſſoꝛ dꝫ inquirere. Scḋo oſtendit q̇d non dꝫ inquirere. Tercio oſtendit quō adultera debet confiteri. Dicit ḡ primo ſic. ꝙ in ṗncipio ꝯfeſſionis ante omnia cōfeſſoꝛ debet inquirere de fide cōfitentꝫ. qꝛ fides eſt fundamentū omniū virtutū. Deinde dꝫ q̃rere de ſingulis pctīs. ſed non debet q̃rere de peccatis ꝯtra naturam. ne peccatoꝛ poſtea moueatur ad agendū talia peccata ꝯtra naturā que tn̄ prius neſciuit. Dicit vlterius. ꝙ vxoꝛ adultera dꝫ ꝯfiteri ſapiēti confeſſoꝛi et talis debet ſibi penitentia iniungi ꝙ nō habeatur ſuſpecta a marito ſuo. ne inter virum ⁊ vxoꝛem rixe ⁊ iurgia generentur.

Circa iſtum textū dubitať:
Primo quid ſit fides
Scḋo quare ṗmo querendū ſit de fide
Tercio que req̇runtur ad ꝑfectionē fidei
Quarto quid oꝑatur fides in homine
Quinto in quibus peccatis non debet fieri multiplex inquiſitio
Sexto quid ſit adulterium

¶ Ad primū dubium rn̄detur. ꝙ ſm̄ Apl'm fides ſic deſcribitur. Fides eſt ſubſtātia rerꝫ ſperandarꝫ argumento nō apparentiū. Vn̄ fides ē ſubſtantia. i. fundamentū ṗmi habitus virtutū. ⁊ eſt rerꝫ ſperandaruꝫ. qꝛ fides ꝓpter aſſenſum facit in nobis ſubſiſtere res ſperatas. ⁊ eſt argumentū quod nō pꝛobat de nō apparentibꝫ ꝙ ſic ſint. Et dꝛ (nō apparētiū) quia fides noſtra manifeſtat illa q̄ per ſe non apparent. Unde etiā magiſter ſententiarꝫ dt. ꝙ fides eſt virtus qua credūtur q̄ nō videntur.

Ad ſcḋm rn̄detur. ꝙ ideo in confeſſione ṗmo q̃rendum eſt de fide. q̄a fides eſt fundamentū oīm aliarꝫ virtutū. quod multipl'r pꝫ. Primo nam qui valt cōtemplari ſine fide ſimilis eſt illi qui vult videre ſolē ſine oculis. Scḋo quia qui pꝛedicat ſine fide ſermonē fidelem non loquitur. ⁊ cōparatur plumbo deaurato. Tercio quia qui oꝑatur ſine fide eſt ſimilis illi qui ſtruit pulchꝛa edificia ſuꝑ arenam. quia fundamentū non ponit

Ad tercium rñdetur. ꝙ multa requirũtur ad fidei ꝑfectionẽ. Primũ
eſt ꝙ ſit charitate informata. ſicut fides marie magdalene. q̃ fides eiꝰ
ipſam ſaluam fecit. ⁊ ideo ipſi dimiſſa fuerunt pctã multa. Scḋm eſt ꝙ
ſit deuotione feruida. ſicut fides mulieris. cui dixit xp̃s. O mulier mag-
na eſt fides tua. Tercium eſt. ꝙ ſit bonis operibus approbata. ſicut fuit fi-
des ſancti cornelij gregorij ⁊ aliorꝝ. Quartũ eſt. ꝙ ſit fortitudine robo-
rata. ſicut fuit fides ſancti ſtephani laurẽtij ⁊ aliorꝝ martirꝝ. Quintuȝ eſt
ꝙ ſit humiliati ſubiecta. ſicut fuit fides beate virginis. que ait Ecce an-
cilla dñi ⁊c. Ad quartũ rñdetur. ꝙ fides multa bona facit in homine
Primo ſaluat hoiem. vnde dictum fuit marie magdalene. Fides tua
te ſaluã fecit. Scḋo mentẽ purgat. vñ in actibus aplorꝝ legitur. Fides
erat purificãs corda eorꝝ Tercio contra mundũ pugnat. Unde dꝛ Sã-
cti ꝑ fideȝ vicerunt regna. Quarto poſtulata impetrat. Unde legitur
O mulier magna eſt fides tua fiat tibi ſicut petiſti. Quinto txalia con-
temnit. vñ legitur In fide moyſes effectus eſt dux iſrahel. Sexto pſeue-
rare facit. vnde apl's ait Tu aũt in fide ſtas. i. pſeueras. Septimo iuſti-
ficat. vnde legitur Credidit abrahã deo ⁊ reputatum eſt ei ad iuſticiaȝ
Octauo beatificat. vñ in euangelio Quia vidiſti me thoma crediſti
beati qui me non viderũt ⁊ crediderũt. Nono alias virtutes ſuperedifi-
cat. quia eſt fundamentũ aliarum virtutũ Ad q̇ntum rñdetur. ꝙ p̄n-
cipaliter in duobus peccatis non debet eſſe multiplex interrogatio. Pri-
mo in luxuria. ſ. in peccato cõtra naturam. q̃ ꝑ hoc ſimplices (qui prius
hoc peccatum ignorauerũt) poſſent ſe mouere ad actum Secundo non
debet fieri inquiſitio de auaricia. ⁊ ſpecialiter de turpi lucro non dñt ſub-
tiles fieri inquiſitiones. ne poſtea committãt quod prius ignorauerunt.

Ad ſextum rñdetur. ꝙ adulteriũ eſt alieni thori violatio. Et dꝛ q̄ſi
ad alterius thorum acceſſio. ⁊ poteſt vir tripliciter committere adulte-
rium. Primo qñ ipſe eſt vxoratus ⁊ peccat cum aliqua muliere q̄ eſt ſo-
luta. Scḋo modo fit qñ vir eſt ſolutus ſed peccat cum aliqua muliere q̄
eſt maritata Tercio modo fit quando vterq̃ . id eſt tã vir q̃ mulier ſunt
matrimonialiter copulati. Et iſta ſpecies adulterij eſt ceteris grauior.
quia ab vtraq̃ parte committitur adulterium. ſed in alijs committitur
tm̃ ab vna parte.

exhortet sacerdos .i. ne iterꝝ in pctm̃ cadant
Sepius ammoneat confeſſor. ne recidiuent
.i. ſi iterꝝ cadãt hortet sᵉ pctã ſua
Si relabantur moneat ꝙ confiteantur
quilibet sᵉ inordinate ſolitaria impediũt ſecreta fugito
Quiſquis amans loca ſola nocent loca ſola caueto
fugiãt modos ad ruinã inducẽtes
Et vitent cauſas ad lapſus allicientes
cures pn̄am ꝑficere ſufficientẽ ꝓ pctis
Sollicites penam complere ſatiſfacientem
cuſtodiãt diligẽter cũ corde mẽbra luxurie
Os ſeruent caute ſenſus cum pectore renes

ad malos caſus ꝑdictoꝝ pronior ꝯſuetudo
In prauos caſus horum procliuior vſus
graue plus obſeruare nccãrium
Hoc eſt difficile magis et ſeruare neceſſe

In iſta pte autor oñdit quõ ꝯfeſſor exhortari dꝫ pctõres vt deſerant
pctã. Et dt ꝙ ꝯfeſſor ſepius dꝫ ammonere cõfitẽtes ne iterum cadãt in
pctã. Et ſi ceciderint iteꝝ in pctã moneat eos ꝙ ſtatim faciãt ꝯfeſſionẽ
Et ꝙ ille q̇ amat amore inordinato debeat vitare loca. Et ꝙ ipe con-
fitẽs ipleat pñiam ſibi iniunctã. ꝛ ꝙ vitet illa ꝑ q̃ cadere poſſit in pecca-
ta. ꝛ ꝙ obſeruet caute os ſenſus cor ꝛ renes. qꝛ illa prona ſunt ſꝑ ad pec
candũ. ꝛ ergo difficile eſt illa ſuare. ſed eſt ſumme nccãrium

Circa iſtum textũ dubitaꝛ
Primo quid ſit recidiuare
Scdo vtrum confeſſor poſſit capere iuramentum votum a cõfitente ꝙ nõ recidiuet
Tercio vtrum opera viua prius facta mortificentur ꝑ recidiuationẽ
Quarto vtruꝫ bona opera prius facta reuiuiſcãt per pñiam ſequentẽ
Quinto quare amans dꝫ cauere loca ſecreta
Sexto q̃re os ſenſus ꝛ renes dñt caute ſuari

¶ Ad primũ rñdetur. ꝙ recidiuare eſt iteꝝ ſtatim poſt confeſſionem in
pctã cadere. ꝛ ẽ valde horribile. qꝛ nocet multiplr̃. Primo qꝛ hõ ꝑ pctm̃
ſecũdario cõmiſſuꝫ fit impotẽtior ad ſurgendũ Scdo qꝛ culpa fit diffici
lior ad remittendũ. Tercio qꝛ deꝰ fit difficilior ad placandũ Quarto qꝛ
dyabolus fit difficilior ad expellendũ Et de iſtis oĩbꝫ poſſumꝰ hr̃e exẽ-
plũ in vulnere prius ſanato. qd̾ ſi iterato aperiaꝛ tardius ſanaꝛ q̃ ſi ibi
vulnꝰ nõ fuiſſet Ad ſcdm̃ rñdeꝛ. ꝙ nõ eſt ſꝑ licitũ cap̱e iuramentũ vel
votũ a cõfitẽte ꝙ nõ recidiuet. ꝛ h̾ ideo vt euitemꝰ ꝑiculũ. qꝛ ſi recidiua
ret poſt iuramentũ vel votũ duplr̃ peccaret. ſ. recidiuãdo ꝛ votũ frãgẽ-
do. Sunt tñ aliq̇ caſus in q̇bꝫ pt̃ capi iuramentũ a cõfitẽte ꝙ nõ cõmit-
tat amplius talia pctã. ſ. qñ q̇s abſoluiꝛ ab excõicatõe Itẽ qñ q̇s fuit in
cendiariꝰ. Itẽ qñ quis eſt hereticꝰ. Itẽ aliq̇s exñs in nephãdo crimine
Ad terciũ rñdetur. ꝙ duplr̃ opus dꝛ viuũ. Uno mõ qꝛ efficiꝛ a vita
et ſic opus factũ in caritate nũq̃ꝫ mortificaꝛ Alio mõ qꝛ efficit vitã. ꝛ h̾
duplr̃. vel quo ad ſubiectũ ꝓprium. ꝛ ſic mortificaꝛ. vel quo ad ſubiectũ
alienũ. ꝛ ſic nõ mortificaꝛ. qꝛ venit ad glĩam electoꝝ Ad q̃rtuꝫ rñdeꝛ.
ꝙ oꝑa bona fcã in pctõ mortali nunq̃ꝫ reuiuiſcũt ꝑ pñiam ſequentẽ. va-
lent tñ ad tria. vñꝰ Que ſub mortali bona fiunt dant bona terre. Cor
faciunt habile. minuũt tormenta gehenne. Sed bona oꝑa mortificata
ꝑ recidiuationẽ pñt viuificari ꝑ pñiam ſequentẽ ꝛ ꝑ grãm ſuꝑuenientẽ
vñꝰ Illa reuiuiſcũt que quondã viua fuerũt. Uiuere non pñt que mor
tua nata fuerunt Ad q̇ntũ rñr. ꝙ amans dꝫ vitare loca ſecreta. qꝛ lo
ca ꝛ tp̱a ſepius inducũt hoĩem ad peccandũ. ꝛ maxime ad luxuriandũ
vt ſolet dici in his ꝟſibꝫ. Si venerẽ vitare velis loca tp̱a vita. Nã locꝰ
tempus pabula preſtat ei Ad ſextum rñdetur. ꝙ os ad duo deſeruit.
Primo quo ad ſaporẽ. ne ḡ homo peccet dꝫ ſaporem ſuuꝫ ꝛ guſtũ caute

caute cuſtodire. Scd̄o deſeruit ad loquelā. naꝫ in multiloquio vix deeſt pctm̄ Senſus exteriores debent etiā caute ſeruari. qꝛ ſunt porte corpis q̄bus pctā pn̄t intrare. ⁊ p̄cipue viſus ⁊ auditus. ⁊ ḡ caute debent ſer/uari Pectus etiā debet ſeruari ſcꝫ a pctis cordis. Renes etiā dn̄t ſeruari pre luxuria q̄ ex ipis ſolet cauſari. vn̄ꝰ. Renes luxurie ſtꝫ ſedes ac ali/menta Itē Uos p̄cor o iuuenes veſtros cō peſcite renes.

ſicut iudex alienꝰ ſᵉ aliq̄s inhibetur
Utqꝫ foris iudex per perſonas prohibetur
p̄uertere ſᵉ ſuū ſᵉ p̄hibet̄ recepta
Flectere iudicium· medicus variare medelas
ſcꝫ cōfeſſor inuidia dilectōe
Sic anime iudex odio careat et amore
pctōres cū p̄nīa grauare mitigare
Offenſas penis ornare vel alleuiare
cōſuetudines antiq̄ꝝ ſᵉ cōfeſſor
Eccleſie mores vel patrum ſcripta ſequatur
.i. q̄ntitas p̄nīe ſm q̄ntitates pctī
Sitqꝫ modus pene iuxta moderamina culpe
facilior dolor grauior
Et tanto leuior quanto contritio maior
ſanant diuerſa medela infirmi
Ut medici curant vario medicamine corpus
ſᵉ medici tales lāguores leſurā inflatōem cutis
Ut ſanant febres vt vulnus ſiue tumores
diuerſas peccatrices petūt
Sic anime varias egre poſcunt medicinas

Hic autor cōparat cōfeſſorē ad iudicē ſecularē ⁊ ad medicū Et diuidit Nā p̄mo pꝫ qd̄ dcm̄ eſt Scd̄o oñdit h̄ ſpēaliter ⁊ cōparat cōfeſſorē ad medicū. ibi (Ut medici curāt) Dicit ḡ p̄mo ſic. q̄ ſicut iudex extrinſecus nō dꝫ flectere iudiciū ꝑpter aliq̄s ꝑſonas. ſic etiā iudex vel medicus aīe. i. confeſſor nō dꝫ cōfeſſis alleuiare vel grauare p̄nām ꝑpter odiū vel amorē. ſed dꝫ reſpicere ad cōſuetudinē eccl'ie. ad dicta doctoꝝ. ad q̄ntitatem culpe. ⁊ ad magnitudinē cōtritionis. Un̄ ſicut medici curant varias infirmitates varijs medijs ſeu medicinis. ſic etiā anime peccatrices varijs indigent remedijs contra alia ⁊ alia peccata

Circa textū dubitatur

Primo quot modis frangit̄ iuſticia iudicij
Scd̄o que requiruntur ad iuſtū iudiciū
Tercio ad quid valet iuſticia
Quarto vtrum acceptio ꝑſonarum in iudicio ſit peccatum mortale
Quinto vtrum iudex poſſit accipere munera
Sexto quid velit autor intelligere per febres vulnus ⁊ per tumorem

Ad primū rn̄detur. ꝙ tripl'r ꝑuertitur ſiue frangitur iuſticia iudicij.
Primo amore.ſ.ꝑſone ꝛ pecunie. vn̄ Iſaias Ve vob̄ q̄ iuſtificatis im-
piū ꝓ muneribꝫ ſuis. ꝛ iſti ſunt iam dilecti in mūdo Scd̄o ꝑuertitur iuſti
cia iudicij timore. ꝯtra qd̄ dicit euangeliū. Nolite eos timere q̄ occidūt
corpus. aīam aūt occidere nō poſſunt Tercio peruertit̄ rancore vel inui
dia Unde in euangelio Pilatus ſciebat ꝙ ꝑ inuidiā tradiderūt iheſuꝫ.
Et ꝑ oppoſitū valde laudādus eſt iudex qui nō flectit̄ aliquo iſtoꝝ mo-
dorum Et iſti modi habent etiā veritatē de iudice anime. ſcꝫ de cōfeſ-
ſore Ad ſcd̄m rn̄detur. ꝙ tria requirūtur ad hoc ꝙ aliqd̄ iudiciū ſit iu
ſtum. Primū eſt ꝙ ꝓcedat ex iuſticia. i. ꝙ ip̄a ſententia ſit iuſta. Scd̄m
eſt ꝙ in iudice ſit autoritas iudicādi. Un̄ iudex ſecularis nō p̄t ſe intro
mittere de cauſis eccl'iaſticis. Terciū eſt ꝙ ſententia ꝯferatur ſm rectā
rōem prudentie. al's em̄ eſſet iudiciū ſuſpicioſum ꝛ temerariū Ad ter
cium rn̄detur ꝙ iuſticia p̄mo mō beatificat Unde in euāgelio Beati q̄
eſuriūt ꝛ ſitiūt iuſticiā. Scd̄o exaltat. vnde in libro ſapientie. Qui opa-
tur iuſticiā exaltabit̄. Tercio appetitū cōcupiſcentie refrenat. vn̄ Iſaias
Erit iuſticia cingulū lumboꝝ eius. Quarto a morte eterna liberat ho-
minē. vnde in libro Prouerbioꝝ Iuſticia a morte liberat. Quinto coro-
nat hominē. vnde inquit ap̄lus Repoſita eſt mihi corona iuſticie. Sex
to remunerat. vnde Pſalmiſta. Retribuet mihi dn̄s ſm iuſticiā meam
Ad quartū reſpondet̄ ꝙ acceptio ꝑſonarum in iudicio eſt peccatum
mortale. vt ſatis patet ex iam dictis. Et fit acceptio ꝑſonarum quādo
iudex melius iudicat amicis cognatis dominis diuitibꝫ vel potētibus
q̄ꝫ inimicis alienis ſeruis paupibꝫ vel impotentibꝫ Ad quintū rn̄det̄
diſtinguendo de iudicibꝫ. qꝛ q̄dā ſunt iudices ordinarij. ꝛ iſti nō debent
accipere munus. ꝛ ſp̄ealiter nō debent petere. qꝛ ex officio tenent̄ iudica
re Alij ſunt iudices delegati. ꝛ iſti poſſunt petere expenſas moderatas.
ſed nō nimis. vt patet de vita ꝛ honeſtate clericoꝝ. hec Raymūdus
Ad ſextū rn̄detur ꝙ in ꝓpoſito ꝑ febres vulnus et tumorem intelli-
gūtur tria p̄ncipalia peccata mortalia. nā ꝑ febres intelligit̄ luxuria. q̄a
ſicut febris cauſatur ex calore innaturali. ſic luxuria cauſat̄ ex calore inor
dinate ꝯcupiſcentie. Et ꝑ vulnus intelligit̄ auaricia que eſt ſicut ꝓfun-
dum vulnus cuius terminus nō poteſt inueniri. qꝛ auarus ſatiari nō p̄t
licet em̄ in ſene omnia vitia ſeneſcant. ſola tn̄ auaricia in eo iuueneſcit Et
per tumorē intelligitur ſupbia. qꝛ ſicut tumor eſt q̄dam eleuatio cuiꝰ vl'
alterius rei tumeſcentis. ſic etiaꝫ eſt ſupbia. nam ſuperbus inter omnes
alios vult ſe exaltare.

ꝓpterea ſ^e tue ſ^e remedia petis
Opponas igitur anime ꝯtraria morbis
bona auarus .i. viuat vt caſtratus
Propria det cupidus. ſe caſtret luxurioſus
o hō iuidioſe iuidiā depone ſ^c o hō ſupbiā
Inuide liuorem remoue. ſuperbe tumorem
moderatꝰ eius crapulā ſ^c tua refrenet
Sobrietas q̄ꝫ gulam. patientia comprimat iram

deponat odiū faſtidia triſtis
Amoueat leſus rancorem. tedia meſtus
ſoluat potatōnis
Potus aque redimat exceſſus ebrietatis
s^c tue voluptates puniat caſtigatio carnis
Carnis delicias caſtiget virga flagellans
pn̄iam agat ſubſtractū raptor reſtituat
Ut bene peniteat ablatum predo reportet

Hic autor ſpēaliter oſtendit quō circa quodlibet pctm̄ ꝯfeſſor dabit ſpeciale remediū dicens. ꝙ tu debes dare medicinas q̄ ſunt ꝯtrarie morbis. id eſt peccatis. nam cupidus .i. auarus debet dare ꝓpria bona. luxurioſus debet ſe caſtrare. inuidus debet dimittere inuidiā ſuam. ⁊ ſuperbus ſupbiā ſuā. Sobrietas ꝯmedendi debet reſtringere gulā. patiētia irā. leſus debet dimittere rancorem ſuum. ⁊ meſtus tedia ſua. Ebrietas debet caſtigari ꝑ potum aque. ⁊ ꝯtra delicias carnis debet fieri flagellatio cum virgis Et raptor debet reſtituere ablata

Circa textū dubitatur
Primo vtrū pctā pn̄t curari ꝑ ꝯtraria
Scd̄o quō vitia pn̄t mutari in ꝟtutes ꝯtrarias
Tercio que ſunt ꝯſiderāda in ſatiſfactione
Quarto que ſint remedia ad debitam ⁊ ſufficientem ſatiſfactionem
Quinto an predo debeat ablata reſtituere
Sexto de intellectu littere

¶ Ad primū rn̄detur ꝙ ſic. qꝛ vnū ꝯtrariū natū eſt expellere reliquū. vt caliditas expellit frigiditatē Etiā dicit Petrus hyſpanꝰ in p̄dicamentis ꝙ ꝟtus ꝯtrariat̃ vitio Ad ſcd̄m rn̄det̃ ſm phm ſcd̄o ethicoꝝ. vbi dt ꝙ virtus moralis ꝯſiſtit in medio. Unde virtus ibidem ſic deſcribit̃. Uirtus eſt habitus electiuus in medietate ꝯſiſtens. ⁊ quia virtus ſemper conſiſtit in medio. ſcꝫ duorum vitiorum extremoꝝ. quoꝝ vnū eſt ſupra ⁊ aliud infra. vt liberalitas mediat inter duo vitia extrema quorum vnū ſupra ſcꝫ exceſſiue dare. ⁊ dicitur prodigalitas Aliud eſt infra .ſ. modicum vel nihil dare. ⁊ dicitur parcitas. Uult ergo textus. ꝙ cupidꝰ vt prodigus large ſua bona diſtribuat. ⁊ luxurioſus totaliter ſicut caſtratus viuat. nō tn̄ debet ſe ꝓuare mēbris ſuis. Ad terciuꝫ rn̄det̃. ꝙ tria ſunt ꝯſideranda in ſatiſfactōne in quibꝫ ſatiſfactio debet correſpondere culpe. Primū eſt numerus. nā ꝓ ſubſtractōe duoꝝ denarioꝝ nō ſufficit ſatiſfactio vnius. Secundū eſt pondus Terciū eſt menſura. vnde Auguſtinus Tanto tempore quis deberet eſſe in pena q̄nto fuit in culpa

Ad quartū reſpondetur. ꝙ ad ſufficientem ſatiſfactionē requiruntur aliqua ex parte dei. aliq ex pte peccatoris. ⁊ aliqua ex parte eccl'ie. Ex pte dei requirunt̃ duo. Primū eſt miſericordia. qua deus culpam indulgꝫ Scd̄m eſt iuſticia. Ex pte peccatoris etiā requiruntur duo Primū dolor de peccatis perpetratis. ⁊ omiſſis bonis operibus. Scd̄m eſt amor dei ⁊ ſuoꝝ p̄ceptoꝝ Ex pte eccl'ie duo requirūtur. Primū ē meritū xpi et ſanctoꝝ Scd̄m eſt indulgentia q̄ dat̃ ꝑ papā. epos. ſeu coꝝ vicarios.

Ad quintũ dubium rñdetur ꝙ predoꝛ ⁊ quilibet habens bona iniuſta tenetur illa reſtituere illis a quibꝫ ſunt extorta. vel heredibus eoꝝ. et ſi neſciant illi debent dari paupibus vel eccl'ie in tali ciuitate vel villa in qua ſunt illa bona male acquiſita. ⁊ non ſolum pͥncipales. i. qui pͥncipaliter iniuſta bona acquiſiuerũt tenent reſtiturere. ſed etiã illi qui conſiliũ auxiliũ ſeu fauoꝛem adhibuerũt Unde nouem modis aliquis eſt in culpa illius peccati. q̃uis tñ pꝛincipaliter nõ commiſit illud pctm̃. ⁊ dicuntur nouem pctã aliena. Vñ⁹ Juſſio. cõſiliũ. conſenſus. palpo. recurſus Participans mutus. non obſtans. nõ manifeſtans. Et declaratio iſti⁹ habetur ibi (Ut tibi ſit vita ⁊c̃) Ad ſextũ rñdetur. ꝙ cum dꝛ in textu (caſtret ſe luxurioſus) non vult dicere ꝙ luxurioſus debet ſe pꝛiuare membꝛis ſuis. quia hoc eſſet magnũ pctm̃. ſed intendit dicere ꝙ aliq̃s luxurioſus debet caſte viuere acſi eſſet caſtratus Item per rancoꝛẽ intelligit autoꝛ inuidiam inueteratã vel animũ ſeu ꝓpoſitum vindicandi leſionem ſibi illatam Item ꝑ meſtũ intelligit autoꝛ hominẽ turbatũ vel dolentem. vel ſm alios intelligit hominẽ accidioſum ⁊ tardũ in officio diuino. et h̾ ſatis eſt cõſonum littere Item ꝑ predonẽ intelligit quilibet hñs bona aliena iniuſte. vt predo fur latro ⁊c̃.

nudos. eſuriẽtes. ſitiẽtes. hoſpitoꝛ ĩfirmos. captiuos
Veſtio cibo poto: tectum do viſito cibo
ꝯmodũ facio dolẽtibꝫ errãtes paupibꝫ debitoꝛibꝫ
Commodo compatioꝛ conuerto dono remitto
ꝓximos. vt deſ iſtãt a pctis. do ꝯſiliũ q̃olibet munus
Arguo. ſupplico. conſulo. do quodcũq͂ talentum
ſͤ deuote macero coꝛp⁹. i bonis. ſͤ coꝛpus
Flecte genu vigilo ieiuno laboꝛo flagello
paupes ĩcedo nudis pedibꝫ ꝯtritõe ꝫ hẽo ꝓ ĩdulgẽtijs
Veſtio dura pedes nudoꝛ. tero coꝛ. peregrinoꝛ
pñiam ago oꝛões ꝓ pctis ꝓ venia punitur
Peniteo lego ploꝛo precoꝛ. caro ſic maceratur

In iſta parte autoꝛ oſtendit que ſunt opera miſericoꝛdie. ⁊ patet ſententia in littera ⁊ in expoſitione vltimi dubij

Circa textũ dubitatur
- Primo quotuplicia ſint opera miſericoꝛdie
- Secundo que ſunt opera miſericoꝛdie ad que reducuntur omnia in textu poſita
- Tercio quare dicũtur opera miſericoꝛdie
- Quarto an paupes etiam poſſint facere opera miſericoꝛdie
- Quinto que ſit diuerſitas inter ieiunãtes
- Sexto dubitatur de intellectu littere

Ad pꝛimũ dubiũ rñdetur ꝙ duplicia ſunt opera miſericoꝛdie Naꝫ quedam ſunt coꝛpoꝛalia. que ſcꝫ fiunt per ſubiectiõem extrinſecaꝫ Alia ſunt ſpũalia. que ſcꝫ fiunt ꝑ merita bona. que poſtea dicentur

Ad ſcd̃m reſpondetur ꝙ opera miſericoꝛdie coꝛpoꝛalia reducunt ad

ſeptē. Primū eſt viſitatio infirmoꝝ. Scðm eſt cibatio eſurientiū. Ter-
cium eſt potatio ſitientiū. Quartum eſt redemptio captiuoꝝ. Quintuꝫ
eſt veſtitio nudoꝝ. Sextum eſt collectio paupeꝝ peregrinoꝝ. Septimū
eſt ſepultura mortuoꝝ. vñ⁹ Viſito poto cibo redimo tego colligo tum
bo Et opera miſericordie ſpūalia etiam reducunt̃ ad ſeptē. Primuꝫ
eſt delinquenti ignoſcere. Scðm eſt peccantem fraternaliter corrigere.
Tercium eſt ignorantē inſtruere. Quartū eſt dubitanti ꝯſulere. Quin-
tum ē meſtum conſolari. Sextū eſt pro ſalute proximi orare. Septimū
eſt iniuriam ſuſtinere. vñ⁹. Corripit ignoſcit ſolatur cōſulit orat. Suſti-
net informat. qui pius eſt animo. Vl'ſic Corripe ſuade doce dimitte ſo
lare fer ora Ad terciū rñdetur. ꝙ duplici de cauſa dicunt̃ opera miſeri
cordie Prima eſt. qꝛ ꝓcedunt ex miſericordia ⁊ pietate hoīs. ⁊ fiūt ſim
pliciter ⁊ pure intuitu pietatis ⁊ amore dei. Scða eſt. qꝛ miſecordiā dei
impetrant ⁊ deum ad miſericordiā ꝓuocant Vñ in euangelio Eſuriui
et dediſtis mihi mādūcare. Et ſequit̃ ad ꝓpoſitum Venite ergo benedi
cti patris mei ⁊c. Ad q̄rtum rñdetur. ꝙ paupes pñt ita bene impe-
trare miſericordiā dei ſicut diuites. Vñ licet pauper nō teneat̃. neqꝫ etꝫ
valeat alios veſtire ⁊ nutrire ⁊ hmōi bona opera facere. ad hoc ideo nō
tenetur qꝛ deficit in medio. ſcꝫ in bonis tꝑalibus. vñ⁹ Ultra poſſe viri
nō vult deus vlla requiri. Scðo licet paup non poſſit veſtire nudos et
nutrire eſuriētes. ſatis tñ eſt ꝙ habeat bonā voluntatē. ⁊ libenter adim-
pleret opere ſi nō deficeret in tꝑalibꝫ. Et ideo ita bene exercet opera mi
ſericordie ſicut ille qui opere implet. qꝛ deus eſt inſpector cordis. Ad
quintū rñdetur. ꝙ diuerſi homines ꝓpter diuerſas cauſas ieiunāt. Vñ
q̇dam ieiunant ꝓpter ſanitatē vt medici. q̇dam ꝓpter laudem vt hypo-
crite. q̇dam ꝓpter parcitatē vt auari. q̇dam amore dei vt homines iuſti
et boni. vñ⁹. Jeiunat fictus bonus vt populo videat̃. Jeiunat parc⁹ ne
res ſua diminuat̃. Ieiunat medicus ne morbus ei dominet̃. Jeiunat vir
go vt ſit formoſior ergo. Jeiunat iuſtus vt iuſticias mereat̃ Ad ſextū
rñdetur. ꝙ primū opus miſericordie eſt veſtire nudos. Vñ ꝓpheta Cū
videris nudū operi eum. Jtem in euāgelio Nudus eram ⁊ nō operuiſtꝭ
me. Scðm opus miſericordie ſꝫm ordinem pñtis textus eſt potare ſitiē
tes. Tercium eſt cibare eſuriētes. Vñ ꝓpheta Si eſurierit inimic⁹ tu⁹
ciba illum. ſi ſitierit potū da illi Quartū eſt dare tectū. i. hoſpitari pau-
peres ⁊ ꝑegrinos. Vñ ꝓpheta Egenos vagoſqꝫ introduc in domū tuā
Quintū eſt viſitare infirmos ad ꝯſolandū eos ⁊ ad inducendū eos ad
deuotionē Vñ in euangelio Infirmus erā ⁊ viſitaſtis me Sextum eſt
liberare captiuos. Vñ in euāgelio Jn carcere erā ⁊ redemiſtꝭ me. Sep
timū eſt accōmodare. i. indigentibꝫ dare. Vñ p̄s. Iuſtus tota die miſe-
retur ⁊ cōmodat. Octauū eſt habere cōpaſſionē. vñ Job Flebaꝫ ſuper
eo qui afflictus erat ⁊ cōpatiebar pauperi. Nonum eſt cōuertere pecca-
torē ab errore. Vñ Jacobus Qui ꝯuertit peccatorē ab errore vite ſue
ſaluabit aīam ſuam deus a morte. Decimū eſt donare elemoſinā. vnde
ꝓpheta. Date elemoſinā et oīa mūda ſint vobis. Abſcondite elemoſi
nā in ſinu paupis. ⁊ orabit ꝓ vobis ad dñm Nam ſicut aqua extinguit
ignem. ſic elemoſyna ex deuotione facta extinguit peccata. Undecimuꝫ

eſt remittere malefactorib⁊ noſtris Vñ euãgeliſta Dimittite ⁊ dimit-
temini. Duodecimũ eſt arguere vel fraternaliter corrige delinquentes.
vñ ſapiens in ꝑabolis Qui arguũt prauos laudabunť ⁊ ſuꝑ eos veniet
benedictio Decimũterciũ eſt ꝯſulere.i.bonũ ꝯſilium dare ꝓximo Deci
mũquartũ eſt ſupplicare leſis vt dimittãt offenſionẽ Decimũquintum
eſt dare qđcunq̈ talentũ· vnde dr̄ Si deficiat res da dulcia verba. vñ⁹
Si tibi res deficit da verba benigna petenti. Decimũſextũ eſt flectere
genua cauſa deuotionis vel humilitatis ad orandũ. Decimũſeptimum
eſt vigilare in bonis operib⁊. ſcʒ in reb⁊ diuinis. in orationib⁊ ⁊ in ſtudijs
Vñ dicit pſalmiſta. Deus deus meus ad te de luce vigilo. Decimũoc
tauũ eſt ieiunare. ⁊ hoc ſolum debet fieri ꝓpter amorem dei. ⁊ non propť
alias cauſas vt dcm̄ eſt in quinto dubio. Decimũnonum eſt laborare in
bonis operib⁊ ⁊ diuinis. Vñ pſalmiſta Laboraui in gemitu meo. laua
bo ꝑ ſingulas noctes lectũ meũ ⁊c̄. Labores manuũ tuaꝝ q̈r manduca
bis ⁊c̄. Vicesimũ eſt flagellare corpus. vñ Ps̄. Qm̄ ego in flagella pa-
ratus ſum ⁊ dolor meus in cõſpectu tuo ſemꝑ. Vicesimũprimũ eſt veſti
ri veſte dura. Vñ iohãnes baptiſta habuit veſtẽ de pilis cameloꝝ. Iob
vero habuit ſaccũ ⁊ cilicium. Vicesimũſecundũ eſt ire nudis pedib⁊. vñ
dominus dixit moyſi. Tolle calciamẽta de pedib⁊ tuis terra eñ in qua
ſtas ſancta eſt. Vicesimũterciũ eſt contritionẽ cordis habere. ⁊ hoc pro
peccatis. vnde Ps̄. Sacrificiũ deo ſpiritus contribulatus. cor contritũ
et humiliatũ deus non deſpicies. Vicesimũquartuʒ eſt peregrinari vel
ire ꝓ indulgẽtijs que ꝓcedunt ex dei miſericordia. Vicesimũquintũ eſt
penitere. i. penitentiã agere. vnde ait Johannes baptiſta. Penitentiam
agire. appropinquabit eñ regnũ dei. Vicesimũſextum eſt legere orões
et ſeruire deo. vnde apoſtolus Seruire deo eſt regnare Vicesimũſepti-
mũ eſt plorare. vnde euangeliſta. Beati qui lugent. ſ. amore dei. qm̄ ipſi
cõſolabuntur. Item Job Melius eſt ire ad domũ luctus q̈ȝ ad domũ
cõuiuij. Vicesimũ octauũ eſt precari. i. orare pro alijs. ⁊ ſpecialr̄ pro ini-
micis. Unde xp̄s pẽdens in cruce ſic orauit. Pater ignoſce illis quia neſ
ciunt quid faciunt. Et hic eſt intellectus littere

s[e] pctõrib⁊ imponẽda ꝯſiderabis
His quoq̈ confeſſis que ſunt iungenda notabis
manifeſta pn̄a culpa
Publica ſit pena. fuerit ſi publica noxa
.i. occulta ſit .i. magna occulta ſit pn̄a
Si lateat licet enormis. lateat quoqʒ pena
delinquit clam pn̄am agat ſecrete
Hoc eſt ſi peccat occulte. peniteat clam
q̄libet pctã ſacerdos ſapiẽtius
Singula confeſſor prudencius vt meditetur
.i. intẽtio pctõris s[e] pcti pctm̄ ꝯfitẽtis ꝯſiderenť
Affectus cauſa. vicium. perſona notentur
ad deum accelerãdi s[e] ſequẽtia
Ad dominum feſtinandi ſunt hec tibi cauſa

.i.purgatoriũ s^e ꝓpria infirmitas verecũdia
Ignis purificans.mors.egritudo.ruborq̃
tormẽti ingratitudo vſus caſus
Et pene grauitas.ꝛ conſuetudo ruine
s^e ꝑ pctis
Hic confitendi modus eſt ſatiſfaciendi

Finaliter in iſta parte autor oſtendit in generali quõ imponẽda ſit pñia dicens.ꝙ poſtq̃ facta eſt confeſſio de omnibꝫ peccatis predictꝭ tũc confeſſor notare debet penitentiã quam velit iniungere. Nam ſi peccatum fuerit publicum penitentia erit publica.ꝛ ſi peccatũ fuerit ſecretum penitentia debet eſſe ſecreta. Et vt confeſſor poſſet omnia bene ꝛ prudẽter meditari dꝫ notare affectũ penitẽtis.cauſam peccati. ipſum vitiũ et ꝑſonam cõfitentis Dicit vltra.ꝙ iſta que ſequunt̃ faciunt aliquẽ feſtinare ad dñm.ſcꝫ ignis purgatorij.mors propria.egritudo. verecundia grauitas pene.ꝛ conſuetudo peccandi.

Circa iſtum textũ dubitat̃

Primo quare pro peccato ſecreto nõ debet imponi publica penitentia
Secundo quare affectus cauſa vicium ꝛ perſona confitentis debent notari
Tercio quõ intelligẽda ſit illa lr̃a (Ad dñm)
Quarto quare ꝛ ꝓpter quid ſit purgatoriũ
Quinto vtrꝫ pena purgatorij ſit grauiſſima
Sexto vtrꝫ pena purgatorij agat in aĩam.ꝛ vtrũ anima ꝑ ipſum purgetur

¶ Ad primum dubium rñdetur.ꝙ ſi peccatum fuerit ſecretum non debet ſibi imponi publica penitentia.nã ſancta mater eccl'ia nunq̃ ſcandalizat aliquem niſi ſcandalizatus fuerit. Et pro peccato publico dꝫ publica imponi penitentia Ad ſcõm reſpondet̃.ꝙ ſacerdos primo dꝫ attendere affectus cõfitentis.id eſt contritionẽ et dolorẽ de peccatis.amorem dei ꝛ p̃ceptorꝫ eius.intentionẽ abſtinendi de cetero a peccatis.fidẽ catholicã ipſius.ꝛ alia hmõi.quia ſm exigentiã iſtorum maior vel minor debet imponi penitentia.Secundo debet confeſſor notare cauſam peccati.ſcꝫ an ſit factum ex ignorantia vel impotentia vel ex praua voluntate aut ex conſilio.vel ex alijs hmõi circũſtantijs.Tercio dꝫ attendere vitium.videlicet an ſit veniale an mortale cum eorꝫ circunſtantijs Quarto dꝫ attendere ꝑſonam ꝯfitentis.ſcꝫ vtrum ſit ſecularis vel religioſus.aut in ordinibꝫ ꝯſtitutus vel non.an ſit vir vel mulier.vtrum ſit liber vel ſeruus.an diues vel pauꝑ.an ſenex vel iuuenis.an ſapiens vel ſtultus.ꝛ ſic de alijs hmõi circũſtantijs.qꝛ ſm diuerſitatẽ iſtarꝫ pñia debet variari ſm iudicium diſcreti ac ſapientis ꝯfeſſoris Ad terciũ rñdetur.ꝙ ille textus (Ad dñm feſtinandi ꝛc̃.) poteſt dupl'r intelligi Primo ſic.ſcꝫ ꝙ illa que ponunt̃ in littera ſtꝫ cauſa feſtinandi ad dñm.i. cõfitendi peccata ꝛ agendi penitentiam ꝛ diſponendi ſe ad criſtum venire Alio modo poteſt intelligi ꝙ illa que ponunt̃ in littera ſcꝫ ignis purgatorij mors egritudo ꝛc̃.ſunt cauſa feſtinandi ad dominũ.id eſt poſt mortem citius veniendi ad xp̃m

Ad quartū reſpondet. ꝙ multis de cauſis ordinatū eſt purgatoriuꝫ Prima eſt. quia hoīes valde boni habebunt regnū celoꝝ. homies vero valde mali habebūt infernum. ⁊ ꝑ ꝯñs homies mali malicia veniali habebunt locum ad delendū peccata. ⁊ ille erit purgatoriū. Scđa cauſa ē. quia ſicut ſumma bonitas xp̄i non patit̃ aliquod bonum irremuneratū ſic ſumma iuſticia eius non patitur aliquod malum impunituꝫ. Tercia cauſa eſt. qꝛ claritatē eterne lucis ſoli oculi mundi cordis cernere pñt. ergo nccāriū eſt purgatoriū clarificans ſiue mundans aīmas de peccatis ſuis. de quibꝫ non condignaꝫ fecerunt penitentiā in pñti vita. Quarta cauſa eſt. qꝛ per culpam diuinitas offenſa eſt. ergo reqritur ſatiſfactio. Et quia diuina hymago in nobis ꝑ malum difformata eſt. ideo requiritur expurgatio. Quinta cā eſt. qꝛ ꝯria cōtrarijs curantur. ergo delectatio peccati deleri pt̄ pena purgatorij Ad quintū rñdetur ſm magiſtrū ſententiaꝝ libro quarto ſic dicens Hic aūt ignis purgatorij et ſi eternus nō ſit numero. tñ modo grauis eſt ⁊ excedit oēm penam quam vnqꝫ aliquis paſſus eſt in hac vita. nunqꝫ eñ in carne inuēta eſt tāta pena. licet eñ martires paſſi ſint innumerabilia tormēta. excellit tñ ignis purgatorij omnia iſta Ad ſextum rñdetur. ꝙ ignis purgatorij pt̄ dupliciṫ conſiderari. Uno mō vt eſt inſtrumētum nature. ⁊ ſic non agit in animā ſꝫ ſolum in corpus. Alio mō vt eſt inſtrumentū diuine iuſticie. et ſic agit in animam detinendo ipſam. Si tunc queratur. vtrum ille ignis equalr̃ agat in animas. ſic ꝙ non magis agat in vnam qꝫ in aliā Rñdetur ꝙ non. ſꝫ ex diuina ordinatione ignis ille ſm magis ⁊ minus cruciat animas. ſm ꝙ quelibet anima plus vel minus de peccatis ſecuꝫ portat Mundemus ergo nos vera contritōe cōfeſſione ⁊ operis ſatiſfactione. vt feſtinare poſſimus ad gloriā dei. quā nobis concedat qui eſt benedictus in ſecula ſeculoꝝ A M E N

Duodecim articuli fidei

Rimus articulus Petrus Credo in deum patrem omi-
potentē creatorē celi ⁊ terre Vñ Eſaias; Patrē inuocabi-
tis q̄ terrā fecit ⁊ celos ꝯdidit. Scđs articulus Andre
as Et in ihm xp̄m filiū eius vnicū dn̄m nr̄m. Vñ dauid.
Dñs dixit ad me filius meus es tu ⁊c̄. Tercius articulus Jacobus
maior Qui ꝯceptus eſt de ſpū ſcō natus ex maria ꝟgine. Vñ Eſaias
Ecce virgo ꝯcipiet ⁊ pariet filiuȝ ⁊c̄. Quartus articulus Johānes
euāgeliſta Paſſus ſub pontio pilato mortuꝰ ⁊ ſepultus. vñ Zacharias
Aſpiciēt oēs in eū quē transfixerūt Quītus articulꝰ Thomas De
ſcendit ad inferna tercia die reſurrexit a mortuis Unde Ozee O mors
ero mors tua. morſus tuus ero inferne Sextus articulꝰ Iacobꝰ mior
Aſcendit ad celos ſedet ad dexterā dei patris omnipotētis. vñ Amos
Qui edificat aſcenſionē ſuam in celo Septimꝰ articulus Philippus
Jnde venturus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos Vñ ꝓpheta Aſcendā ad
vos in iudicio Octauus articulꝰ Bartholomeus Credo in ſpm̄ ſcm̄
Vñ Joel Effundā de ſpū meo ſuꝑ omnē carnē Nonꝰ articulꝰ Ma
theus Sanctā eccl'am catholicā ſcōꝝ ꝯmunionē Vñ ꝓpha Jnuocabūt
oīes nomē dñi ⁊ ſeruient ei Decimus articulꝰ Symon Remiſſio-
nē pctōꝝ. Vñ Malachias Deponit deus oēs iniq̄tates nrās ⁊ proij
ciat oia peccata noſtra Undecimꝰ articulus Judas thadeus Car-
nis reſurrectionē. Vñ Daniel Educā vos de ſepulchris veſtrꝭ Duo
decimus articulꝰ Mathias Et vitā eternā amen. vñ Ezechiel Eui
gilabunt oīes. alij ad vitā eternā. alij ad mortem

Septem peccata mortalia

s^e eterna .i. ſeptē pctā mortalia
T tibi ſit vita ſemper ſaligia vita
deſignat illa dcō s^e pctā
Monſtrat ſaligia que ſunt mortalia ſeptem
luxuria ricia bia cidia inuidia
Luxus. aua. ſuper. ac. inuidus. ira. gula

	S	ſuperbia
	A	auaricia
	L	luxuria
Saligia	J	ira
	G	gula
	J	inuidia
	A	accidia

Quinq̄ ſenſus exteriores

Viſus et auditus cum tactu guſtus odorq̄
s^e pdictis acq̄rit .i. pctā
Senſibus bis quinq̄ haurit homo ſcelera

Decem precepta domini

duabꝫ deſcripta lapidels
In tabulis binis lex eſt depicta petrinis
sᵉ moyſaica sᵉ ſequẽtia
Lex precepta dei continet iſta decem
Unum crede deum. Nec iures vane per ipſum
Sabbata ſanctifices. Habeas in honore parentes
Non ſis occiſor. Fur. Mechus. Teſtis iniquus
Alterius nuptam. Nec rem cupias alienam

Nota ꝙ iſta decem p̃cepta ſunt data ꝯtra decẽ plagas egyptiacas. Et decem plage egyptiace patent in his verſibꝫ ſeq̃ntibus

qꝛ in deũ nõ crediderũt qꝛ nomẽ dei blaſphemauerũt
Prima rubens vnda. Ranarum plaga ſecũda
qꝛ ſabbata dei ꝯtẽpſerũt qꝛ parentibꝫ nõ obedierũt
Inde culex triſtis. Poſt muſca nociuior iſtis
qꝛ ſcõs dei occiderũt qꝛ furtis intenderũt
Quinta pecus ſtrauit. Veſicas ſexta creauit
qꝛ fornicatõi vacauerũt qꝛ iniqua teſtimonia ꝓtulerunt
Deinde ſubit grando. Brucus poſt dente nephando
qꝛ adulteriũ ꝯmiſerũt qꝛ auaricie ſtuduerũt
Nona tegit ſolem. Primam necat vltima prolem

Septem ſacramenta

mr̃imoniũ baptiſmꝰ q̃ fit in frõte ꝑ ep̃m eucariſtia
Ordo coniugium fons confirmatio panis
q̃ fit infirmis ad mortẽ q̃ fit ſacerdoti ꝓ venia
Unctio poſtrema. confeſſio ſunt ſacramenta

Septem dona ſpũſſancti

ſapia lectus ſiliũ titudo mor etas ſcia sᵉ ſpũſſancti
Sap. intel. con. for. ti. pi. ſci. collige dona

Septẽ opera miſericordie corꝑalia

infirmos ſitiẽtes eſuriẽtes captiuos nudos ꝑegrinos mortuos
Uiſito. poto. cibo. redimo. tego. colligo. tumbo

Septem opa miſericordie ſpũalia

peccantẽ dubitãti ignorantẽ delinq̃nti triſtẽ iiurioſos ꝓ ꝓximo
Corripe. ſuade: doce. dimitte. ſolare. fer ora

Quatuor ꝟtu tes cardinales
- Juſticia qua redditur vnicuiqꝫ qđ ſuũ eſt
- Prudentia qua cognoſcit quid agendum ſit
- Tꝑantia q̃ coercet appetitus a turpiter appetẽdis
- Fortitudo qua animus in aduerſis non frangitur et in proſperis non extollitur.

Tres ꝟtutes theologicales
Fides ſine qua nemo ſaluari poteſt
Spes que ꝑ deſiderium ⁊ ſuſpiriū introducit ad quietis gaudium
Charitas qua diligimus deum ſuꝑ omnia. ⁊ pxi-mos noſtros ſicut noſipſos

Octo beatitudines

miſericoꝛs
Paupertas ſpiritus. mitis. lugens. miſeranſq̄
ꝑſecutiones
Juſticiam petere. coꝛ mundū. per. patienſq̄
ſc. beatitudinibꝫ
His octo fiet ſepe beatus homo
Beati pauꝑes ſpiritu. q̄m ipſoꝝ eſt regnum celoꝝ
Beati mites. q̄m ipſi poſſidebunt terram
Beati qui lugent. q̄m ipſi conſolabuntur
Beati qui eſuriūt ⁊ ſitiunt iuſticiam. q̄m ipſi ſaturabunt
Beati miſericoꝛdes. q̄m ipſi miſericoꝛdiā cōſequentur
Beati mundo coꝛde. q̄m ipſi deum videbūt
Beati pacifici. q̄m ipſi filij dei vocabuntur
Beati q̄ ꝑſecutionē patiunt ꝓpter iuſticiā. q̄m ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ

Sex peccata in ſpiritū ſanctū

impugn̄tio ꝟitat agnite ꝑſumptio de mīa dei deſꝑatio de ſalute
Jmpugnans verum. pꝛeſumens. ſpemq̄ relinquens
obſtinatus .i. inuidētia ſalutis fraterne
Hinc induratus. odiens quoq̄ fratris amoꝛem
pn̄iam ꝯtemnens .i. ſpm̄ ſcm̄
Emendam ſpernens. impugnant pneuma beatum

Quatuoꝛ pctā clamātia in celum ꝓ vindicta

freq̄nt clamat .i. homicidiū .i. pctm̄ ꝯtra naturam
Clamitat in celum vox ſanguinis ⁊ zodomoꝝ
ſc. in iudicio vel a potētibꝫ .i. q̄n nō ſoluit pꝛeciū laboꝛis
Vox oppꝛeſſoꝛum. merces detenta laboꝛum

Nouem peccata aliena

.i. iubere alijs vt malefaciāt | dare ꝯſiliuʒ alteri vt malefaciat | dare ꝯſenſuʒ alteri ad malefaciendū | laudare malefactoꝛē in ſuo malo | hoſpitari vel defendere fures ⁊ pctōꝛes
Juſſio. conſilium. conſenſus. palpo. recurſus
hr̄e ꝑtē de bonis iniuſte ablatis | doloſe furtū vl rapinā facere | nō reſiſtere q̄n ꝯmode poſſet | nō manifeſtare pctm̄ q̄n ⁊ vbi licite poſſet
Participans. mutus. non obſtans. non manifeſtans

Et ſic finitur pn̄s opuſculū de mō penitēdi et ꝯfitendi impꝛeſſuʒ Colonie ꝑ Henricū Quentell Anno ſalutiſ M.cccc.xcij. q̄rto ydus iunij.

BIBLIOTHECA
UNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

Biblioteka Jagiellońska
stdr0006535